

**A Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma, Technikuma,
Szakképzőiskolája, Általános Iskolája,**

Óvodája,

Alapfokú Művészeti Iskolája és Diákotthona

Pedagógiai Programja

**(Az intézményi Pedagógiai Program megvalósításának
tagintézményi sajátosságai)**

Készítette: Az óvoda nevelőtestülete

Pécs, 2024.január 25.

Módosította: Az óvoda nevelőtestülete

Pécs, 2025. augusztus 22.

Óvodaigazgató Babocsánné Katona Ágnes

Alapadatok

- **Az intézmény neve:** A Pécsi Református Kollégium Gimnáziuma, Technikuma, Szakképzőiskolája, Általános Iskolája, Óvodája, Alapfokú Művészeti Iskolája és Diákotthona
- **Az intézmény székhelye:** 7630 Pécs, Engel János u. 15.
- **Az óvodai intézményegység telephelye:** 7627 Pécs, Vadász u. 8/A.
- **Az intézmény alapítója és fenntartója:** Baranyai Református Egyházmegye
- **Székhelye:** 7630 Pécs, Engel János utca 11.sz.
- **Az intézményegység köznevelési és egyéb alapfeladata:**
 - nappali rendszerű óvodai nevelés, ellátás
 - sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai ellátása, nevelése,
 - beszéd fogyatékos
 - mozgásszervi fogyatékos
 - érzékszervi fogyatékos-látássérült, gyengén látó
 - egyéb pszichés fejlődési zavar
 - autizmus spektrum zavar
- **Kormányzati funkció szerinti megjelölés:**
 - 09110 óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
 - 091120 sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
 - 091140 óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- **Az óvodai csoportok száma:** 5
- **Férőhely száma:** 125 fő
- **Maxim. felvehető gyermek létszám:** 125 fő
- **Alapító Okirat kelte:** 2009. március 17.
- **Módosított Alapító Okirat kelte:** 2025. május 14. 3/2025(V.14.)

BEVEZETÉS

A Pécsi Református Kollégium Óvodája 2009. szeptember 1-én kezdte meg 2 csoporttal működését a Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott Vadász utcai Óvodában. 2010. szeptember 1.-től a Baranyai Református Egyházmegye tartja fenn a teljes intézményt, amely jelenleg 5 csoporttal működik.

Helyi nevelési programunk 2009-ben készült, református pedagógiai szakértő segítségével, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, a Református Óvodai Nevelés Keretprogramja alapján. A 2009. évi ÓNAP módosításnak megfelelően átdolgozásra került a 2010. évben. E munka jó alapot adott a nevelőtestületnek arra, hogy az új óvoda munkáját a pedagógusok többféle óvodai programban szerzett színes pedagógiai gyakorlatának közös értékeit közösségünk azonosítsa, megfogalmazza.

Nevelőtestületünk tagjai sok éves szakmai tapasztalattal és szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekeznek megfelelni az egyházmegye hitéleti-, s a mai kor társadalmi és pedagógiai-, szakmai kihívásainak.

Nevelőtestületünk innovatív, támogatjuk mind a hitben való erősödés lehetőségeit célzó továbbképzéseken való részvételt, mind a korszerű pedagógiai eljárások megismerésére lehetőséget adó alkalmakat.

Nevelési céljaink megvalósításában egységet teremt a keresztyén értékrend, de a pedagógiai módszerek és eszközök különbözősége biztosíték a sokszínűsége, a módszertani önállóságra, lehetőség a pedagógiai személyiségek kibontakoztatására.

Keresztyén és inkluzív elveink alapján, az emberre, és a **gyermek személyiségére, és annak különbözőségeire érték**ként tekintünk, és az egyéniség **méltányos be és elfogadására** törekszünk. Fontos azonban, hogy ez nem jelentheti azt, hogy elfogadjuk vagy támogatjuk a személyiségnek azt a megnyilvánulását, mely romboló, közösséget bomlasztó magatartással fejt ki hatását a társakra, a közösségre. „... a pásztor csak az őt bizalommal követő juhokat tudja vezetni az „igazság ösvényén”

(Zsoltárok 23:3)

A személyiségfejlesztés tevékenységét komplex módon értelmezzük, az egészlegességre törekszünk. Feladatunk, hogy intézményi szinten egy olyan **támogató szervezeti kultúrát** alakítsunk ki, melyben megvalósulhat az egyén és a **teljes közösség fejlődése**, az én-kép erősítése, a tanulási, társadalmi és egyéb különbségekkel együtt való fejlődés, a diszkrimináció teljes lecsökkentése, **az esélyteremtés megvalósítása**, az egyéni tanulási-, és fejlesztési utak megtalálása, mind a **tehetség gondozásban**, mind az esetleges **hátrányok leküzdésének** segítségével.

Az egyenlő hozzáférés, esélyegyenlőség biztosítása, az inkluzív intézményi környezet formálása érdekében hangsúlyos speciális feladatunk, **a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, mint a:** (a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4.§-nak 13. bekezdése alapján.)

a) **különleges bánásmódot igénylő gyermekek,**

- sajátos nevelési igényű gyermekek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek,
- kiemelten tehetséges gyermekek,

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek** eltérő egyéni sajátosságai, képességeik, fejlődési ütemük figyelembevételével történő harmonikus fejlesztésének biztosítása.

8. Helyzetkép

8.1. Az óvoda története

Óvodánkat a Pécsi Baromfifeldolgozó Vállalat építette 1978-ban, dolgozói óvodáskorú gyermekeinek napközbeni ellátására. Létrehozásának céljából és körülményeiből fakadóan már akkor nagy hangsúlyt fektetett az intézmény közössége a családi légkör, személyesség lehetőség szerinti formálására. A 1980as évek végén került az intézmény Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásába, majd többszöri intézményi átszervezés után 2009-ben a Baranyai Református Egyházmegye fenntartásába a Pécsi Református Kollégium Tagóvodájaként. Először 2 óvodai csoportot, majd a teljes intézmény működtetésének átvételét vállalta „felelős jó gazdaként” az egyházmegye. Már ezekben az években nagy hangsúlyt fektetett mind az infrastruktúra mind az eszközkészlet fejlesztésére. Megvalósult 2015-ben az épület energetikai fejlesztése, mosdóinak, csoportszobáinak felújítása, majd 2019-től az udvari környezet és játékeszközök teljes körű cseréje. 2019-ben sikerült megvásárolni az önkormányzattól az épületet, azóta még inkább otthonunknak érezhetjük mind az itt dolgozók, mind reményeink szerint az intézményt használó gyermekek és családjaik.

8.2. Gyermekkép

“Mindennek rendelt ideje van...” (Prédikátor 3,1) Valljuk, hogy a gyermekkor Isten rendelése.

Ezért szeretnénk a gyermekeket éppen gyermekségükben megőrizni. Mintát adunk gyermekink számára az értékes élethez. **Célunk, hogy gyermekeink:**

- **fejlődő személyiségét a genetikai adottságok, érés sajátos törvényszerűségeinek figyelembevételével spontán és tervszerű módon egyaránt biztosítjuk.**
- tudják, hogy Ők Isten egyszeri és megismételhetetlen teremtményei,
- szociális képességük nyilvánuljon meg kapcsolataikban, a családban, közösségekben, baráti körben, az **együttérzés, tolerancia szokásait** birtokolják,
- álljanak helyt fizikailag, érzelmileg, lelkileg és értelmileg a feladataikban,
- környezettudatos magatartással óvja, védje, tisztelje, szeresse a természet, közvetlen környezete, a szülőföld értékeit, ismerje és ápolja hagyományait,
- alapozódjanak meg azon képességeik, melyek alkalmassá teszik őket **az egész életen át tartó tanulásra,**
- tudjanak és merjenek dönteni,
- legyenek nyitottak a teremtet világ dolgai felé.

8.3. Óvodakép

Az 1993. évi Köznevelési Törvény lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik a gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Működjenek olyan óvodák, melynek **programja** a keresztyén szellemben való nevelés, olyan be- és elfogadó légkör megteremtése, amelyet a tapintat, bizalom, nyitottság, szeretet és a másik emberi méltóságának tiszteletben tartása határoz meg, kulcsfontosságú szerepet tölt be. **Fontosnak tartjuk a személyi, tárgyi valamint pedagógiai környezet biztosítására szolgáló legmegfelelőbb feltételeinek megteremtését.**

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református Óvodák Keretprogramjában foglaltakkal összhangban, 2009-ben a helyi nevelési programunk elkészítésénél a keresztyén világkép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását, **inkluzív értékek megismertetését** s Bibliai integrációt tartjuk szem előtt.

- A hitéleti nevelés és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekek **pozitív személyiségének kialakítását** segítik elő.

- Biztosítjuk, hogy a folyamatok eredményeként a gyermekek optimális ütemben, vágyaiknak, képességeiknek és habitusuknak megfelelően fejlődhessenek, és léphessenek tovább a következő oktatási szintre, **hátrányaik csökkenjenek és erősségeik fejlődnek, kiteljesednek.**
- Figyelembe vesszük és tiszteletben tartjuk az életkori sajátosságokat, a gyermek mind teljesebb, **egyéni képességeinek kibontakoztatását.**
- **A társadalmi elvárásokkal, köznevelési rendszer elvárásaival új kihívásaival és keresztyén szemléletünkkel összhangban inkluzív szemlélettel** (a gyermekek egyéni képességeit, hátrányait nem akadálynak, hanem értéknek tekintjük) a különböző képességű református és hitben járó családok gyermekeinek **differenciált nevelését** vállaljuk.
- **Figyelmet fordítunk a veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítására, az ezt követő, személyre szabott beavatkozások megvalósítására.**
- A köznevelési rendszer szakmailag önálló intézményként kívánjuk kiegészíteni a családi nevelést, biztosítani a gyermeki személyiség védelmét, nevelését, fejlesztését.
- **A református és más keresztyén felekezetű, illetve értékeinket elfogadó felekezeten kívüli migráns családból érkező gyermekeket is befogadjuk. Számunkra újdonságot jelentő hagyományok, kulturális különbségek gyakorlását tiszteletben tartjuk. Ezek megismerését gyermekeink és magunk művelődési lehetőségeinek tekintjük.**
- Biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, békességes, szeretetteljes légkört, ahol **a Krisztusi példa áll előttünk.**
- A gyermek személyiségéhez, a legfőbb tevékenységén a – játékon – keresztül kívánunk eljutni és átadjuk neki mindazt a személyiségformáló műveltség tartalmát, amely az egészséges fejlődéséhez szükséges.

8.4. Óvodapedagógus kép

Óvodapedagógusaink kiválasztásánál fontos szempont, hogy hitét gyakorló keresztyén ember legyen, s tudja:

- hitelesen közvetíteni cselekedeteivel, munkájával a keresztyén értékrendet.
- „Nem a keresztyénségről tanítunk: A jó ismerete még nem tesz jóvá. (...) A keresztyén nevelés életcél, világnézet, lelki érettséget ad.” A nevelő és növendék kölcsönhatásában –akár tudatos ez, akár nem – „a nevelő mindig egész személyiségével hat a növendék egész személyiségére” (Rédly Elemér: Pedagógia keresztyén szemmel)
- A keresztyén nevelő olyan egyéniség, akinek nem az egyéni karrier számít, hanem az elhivatottság, akit toleráns magatartás, empátia, önzetlenség, lelkiismeretesség jellemez.
- A keresztyén pedagógus a gyermekre úgy tekint, mint akit az Úrtól kapott felelősséggel tisztel, szeret, és akire aktívan odafigyel, egyéni szükségleteit felfedezi.
- A keresztyén pedagógus egyik legfontosabb ismérve az elkötelezettség. A nevelő „elkötelezi magát a saját életével. Nemcsak életének néhány összetevőjével –szakmájával, a családdal, politikai felfogásával –, hanem egész életével köteleződik el. (...) Az a nevelő tud igazán nevelni, aki hiteles személyiség, aki önmagát megnevelte, aki éli is, amire tanít.” (Horváth Dori Tamás: „Verba movent, exempla trahunt” –A szavak mozgatnak, a példák vonzanak. A pedagógus személyiségének meghatározó szerepe a nevelésben)
- Szükséges, hogy a csoportokban együtt munkálkodó óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermekek javát szolgálja. Nyitottak legyenek az intézményi lelkésszel, dajkával, pedagógiai asszisztenssel, családsegítővel, szükség szerint az utazó szolgálat szakembereivel történő együttműködésre.

- A magas fokú együttműködés mellett törekedjen arra minden munkatárs, hogy az **“Egymást különbnek tartván magatoknál”** ige alapján mindenki a maga feladatát végezze el a lehető leglelkismeretesebben, tisztelve munkatársai hasonló törekvéseit.
- **Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége teremti a biztosítékot céljaink eléréséhez.**

9. Nevelésünk alapjai

9.1. Az óvoda feltételrendszere, az óvodai élet megszervezésének alapelvei

9.1.1. Személyi feltételek

Az Óvoda dolgozói:

Óvodapedagógus	10 fő	Konyhai kisegítő	1 fő
Óvodatitkár	1 fő	Udvaros	1 fő (félállás)
Intézményi lelkész, hitoktató	1 fő (félállás)	Gyógypedagógus	1 fő (félállás)
Pedagógiai asszisztens	2 fő		
Dajka	5 fő		

Összlétszám: 21 fő (18 teljes állású, 3 félállású munkatárs)

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, keresztyén lelkületű, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az intézményi pszichológus tevékenysége segíti a gyermekek lelki egészségének védelmét.

A nevelőtestület továbbképzési irányultsága az elmúlt öt évben, akkreditált továbbképzéseken való részvétele megtalálható a mellékletben. A programunkban vállalt színvonalas kisgyermekkorai nevelés megvalósítása érdekében, az **óvoda munkatársai hátránycsökkentő és tehetséggondozó céljaink elérésének biztosítására elkötelezettek a szakmai felkészültségük folyamatos fejlesztésére. Továbbképzéseink irányát a tehetséggondozást és sajátos nevelési igénnyel rendelkező gyermekek eredményes ellátását támogató képzésekben határoztuk meg.** E feladatok hatékony ellátását intézményeken átívelő, helyi, területi és regionális együttműködések tudatos fejlesztésével tervezzük megvalósítani. (pl.: EFOP műhelyek fenntartása, Református EGYMI, BMPSZ, RPI,...stb.) Együttműködésünket továbbiakban is fejlesztjük az alábbi szakfeladatot ellátó kollégákkal.

Református EGYMI-vel való együttműködésben:

Logopédus: 1 fő

Gyógypedagógus: 1 fő

Gyógytestnevelő: 1 fő

Egyéb szakemberek: (szükség esetén óraadói megbízással a szakértői vélemények alapján)

9.1.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk tárgyi feltételeinek előteremtésekor szem előtt tartottuk az országos alapprogramban előírtakat és a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendeletet.

- A gyermekek számára a biztonságos, kényelmes környezet biztosítását **a változó testméret figyelembevételével.** Az egészségvédelem, mozgásigény, játékgény kielégítését.

- Az óvodai dolgozók biztonságos **színteret nyújtanak, s jó légkört eredményező munkakörülményeket biztosítanak a gyermekek számára.** Óvodánkat tágas **udvar** övezi, ahol árnyékot adó fák, bokrok, nagy zöld füves terület biztosítja gyermekeink számára a szabad mozgás, az örömteli játék, a biztonságos, jó környezet lehetőségét. Az óvoda természeti környezettel szembeni igényessége megjelenik az udvari terek kialakításában, gondozottságában. Az udvar alapvető felszereltsége megfelelő. Feladat a folyamatos karbantartás, és az uniós szabvány előírásainak megfelelő fejlesztés.

Az **épület** egyedi gáz-központi fűtésű. 2014-ben KEOP pályázati támogatással energetikai korszerűsítése valósult meg.

A **csoportsobák** tágasak, világosak, otthonosak, **játékra motiválóak.** Megvilágításuk felújított. A berendezési tárgyak és bútorok részben megújultak, illetve szükség és lehetőség szerint cserélendők. A meglévő eszközök és tárgyak esztétikusak, **természetes anyagból készültek,** amely elsősorban az óvónők igényességének és kreativitásának eredménye.

Az eszközök **elérhető és biztonságos helyen találhatóak a gyermekek korosztályához alkalmazkodva.**

A gyermeköltözők és mosdók mérete megfelelő, a karbantartás és fejlesztés évkezdéskor történt meg. Az épület első traktusában található 6. csoportsobát tornasobává alakítottuk.

Mivel a tornasoba mérete 25 kisgyermek lendületes nagymozgásainak fejlesztését nem tudja hatékonyan biztosítani, a tornasoba mellett **só sobát** alakítottunk ki, s a csoportokat ketté bontjuk a mozgásfejlesztés során. Míg a gyermekek egy része a tornasobában vesz részt a mozgásos játékokban, fejlesztésen, a másik részük a só sobában tartózkodik, majd cserélnek.

Az intézményünk nagy hangsúlyt fektet az informatikai eszközök nevelőmunkát, időgazdálkodást hatékonyan támogató hardverek és szoftverek által nyújtott lehetőségeinek kihasználására. E célunkat mind intézményünk, mind fenntartónk támogatja. Így az óvoda teljes területén biztosított szélessávú vezeték nélküli internettel való lefedettség. A csoportsobákban az elektronikus dokumentáció végzéséhez és szemléltetéshez szükséges számítógépek. A nevelőmunkához kapcsolódó dokumentációt könnyítő szoftverek. A gyermekek digitális kompetenciáinak alapozását segítő padlórobotok.

A gyermekétkeztetést a PRK konyhája biztosítja számunkra tálaló konyhákra való kiszállítással. A pedagógiai program céljaihoz rendelt **eszközrendszer** mennyisége és minősége valamennyi csoportban megfelelő. Ez az óvónők tudatos tervezése alapján intézményi költségvetésből, gyülekezeti támogatásokból, illetve alapítványi támogatásból valósul/t meg. Jelentős értéket képviselnek a mozgásfejlesztést szolgáló eszközök, zenei nevelés fejlesztését segítő gyermekhangszerek cseréje folyamatos. Audiovizuális eszközállományunk az eszköznormának megfelel. Pedagógiai programunk minőségi megvalósításához szükséges a tárgyi eszközök célirányos és folyamatos fejlesztése, melyet mind fenntartónk, mind munkáltatónk támogat.

Az udvar fejlesztése és biztonságának folyamatos felülvizsgálata kiemelt feladatunk. Erre PMJV Önkormányzatától a 2019. évben támogatást is kaptunk, így udvari játékaink teljes körű cseréje valósulhat meg a következő években.

Az SNI-s gyermekek magas számának megfelelően **az egyéni fejlesztés** sokszor egy időben **3 helyszínen is történik intézményünkben.**

A nevelői sobában főként a kognitív fejlesztés **és a szülői kapcsolattartás helyszínét és a munkaértekezletek, megbeszélések helyét is biztosítja.**

A fejlesztő helyiségben a logopédiai fejlesztés.

A tornasobában a konduktor a meglévő, változatos mozgásfejlesztési eszközeinket használja, szükség esetén hozott eszközzel kiegészítve a fejlesztés hatékonyabbá tételét. Bizonyos kisebb térben végzendő, nagyobb figyelemkoncentrációt igénylő feladatok végzésére a számára is biztosított a fejlesztőhelyiségek használata.

9.1.3. Csoportszervezés elvei

Óvodánkban előnyben részesítjük a homogén csoportok szervezését. Ugyanakkor tiszteletben tartjuk a szülők igényeit, ha a különböző életkorú testvéreket azonos csoportban szeretnék lehelyezni ezt biztosítjuk számukra. Az óvoda egyházi fenntartásának kezdetétől 1 vegyes és 4 homogén, (a 2,5 éves beóvodázást megengedő jogszabály változás óta esetenként részben osztott) csoporttal működik. A kezdeti évek tapasztalatai azt mutatták, hogy a gyermekek igen változó ütemben érik el az iskolai életmódra való alkalmasságot az újként érkező kisgyermekek egyre nagyobb százaléka érkezik óvoda éretlenül. Az újonnan érkező kiscsoportosok és óvodában maradó nagycsoportosok fejlesztési tartalmainak, tevékenységszervezésének, ehhez kapcsolódó időkereteknek a szélsőségesen eltérő igényei nem tették hatékonyá a csoportélet harmonikus szervezését. Így óvodánk a nagycsoportos korú, óvodában maradó gyermekek számára 2015. évtől biztosítja az iskola-előkészítő csoportban való életvitelt, óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítését.

1.2. Szervezeti és időkeretek

12.1. Napirend

A napirend átgondolt kialakításának célja:

Igazodjon a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

- A gyermek életrendjének tudatos alakítása
- A nyugodt, kiszámítható, kiegyensúlyozott környezet megteremtése,
- Az egészséges fejlődéshez szükséges mozgásos tevékenységek biztosítása
- A játék, mint legfőbb tevékenység biztosítása,
- **A gondozási tevékenység kiemelten fontos a nevelést segítő munkatársakkal való együttműködésben, a gyermekek önállóságának kialakításának érdekében**
- A nevelési folyamatba illeszkedő tanulási helyzet biztosítása
- Állandó, mindig ismétlődő elemekkel, a gyermek biztonságérzetének növelése, időérzékének alakítása
- Differenciált képességfejlesztés biztosítása a nap folyamán
- Az alvási igényhez való rugalmas alkalmazkodás korcsoporttól függően

Csoportjaink általánosan megjelenő napirendje, melyet az óvodapedagógusok alakítanak:

07.00– 10.30 Játék, áhítat, reggeli, kezdeményezés, mindennapos testnevelés, irányított fejlesztés, készülődés a szabadba,

10.30 – 12.30 Udvari játék, ebéd, testápolási teendők ellátása, készülődés a pihenéshez

12.30 – 15.30 Mindennapi mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna

15.30 – 17.00 Játék hazamenésig

Az óvodapedagógus feladata a napirend összeállításánál:

- Vegye figyelembe csoportja összetételét, a gyermekek életkori megoszlását, a játéktevékenység elsődlegességét.
- **Törekedjen a személyes interakciókra, az élıszavas mese és a közösségi játékélmény biztosításával.**

12.2. Heti rend

Tevékenységeinket, projektjeinket komplex módon, egymásba fonódóan és integráltan szervezzük. Hogy az eszköz és helységhasználat hatékony biztosítását megvalósíthassuk

szükséges bizonyos tevékenység tartalmak időbeni és módszer-, eszközválasztási lehetőségének összehangolása a csoportok között.

Az átgondolt heti rend kialakításának célja:

- Rendszeresség biztosítása
- Képesség fejlesztésben a folyamatosság és a tervszerűség biztosítása
- Komplex nevelőmunka megvalósítása
- Mindennapi szervezett mozgás biztosítása- tornaszoba használat összehangolása
- Tervszerűség és spontaneitás mellett a közös fejlesztő eszközök használatának összehangolása • Játékos tanulás széles lehetőségének biztosítása

Korcsoport	Kötött	Kötetlen
Kiscsoport	Mindennapos mozgás Bibliai történetek- csendes percek (10- 15 perc) Az iskolai életmód szokásainak megalapozása: -Anyanyelvi játékok bevetése: (képzeletjátékok, mondókás mozgásos játékok,) - Eszközhasználat szokásainak kialakítása (ceruza, ragasztó, olló, ecset, gyurma, gyermeki munka eszközei, ...stb.) - Magatartási szokások megalapozása (norma alkotás, érzelmek tanulása, erkölcsi ítéletalkotás alapozása, együttműködési készségek fejlesztése.)	Játékos fejlesztés Ének – zene, népi játék, tánc Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése
Középső csoport	Mindennapos mozgás Bibliai történetek- csendes percek (20 – 25 perc) Anyanyelvi játékok (pl: Fülelős kalandok, Varázsjáték, drámajátékok...stb.) II. félévtől: Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése Eszközhasználat szokásainak gyakorlása, Magatartási szokások rögzítése, gyakorlása, Munkára nevelés szokásainak gyakorlása	Játékos fejlesztés I.félévben: Verselés, mesélés Ének – zene népi játék, tánc Rajzolás, festés mintázás, kézimunka I.félévben: Külső világ tevékeny megismerése

Nagycsoport	Mindennapos mozgás Versetés, mesélés Ének – zene, népi játék, tánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Bibliai történetek- csendes percek (30– 35 perc) Anyanyelvi játékok (pl: Fülelős kalandok, Varázsjáték, drámajátékok...stb.) Mese-zene Eszközhasználat szokásainak gyakorlása, Magatartási szokások rögzítése, gyakorlása, Munkára nevelés szokásainak gyakorlása	Játékos fejlesztés
Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység megvalósítása	Mindennapos mozgás Ének-zene, népi játék, tánc Versetés, mesélés Rajzolás, festés mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ovis FÜRKÉSZŐ Bibliai történetek- csendes percek (30-35 perc) Eszközhasználat szokásainak gyakorlása, Magatartási szokások rögzítése, gyakorlása, Munkára nevelés szokásainak gyakorlása	Játékos fejlesztés

Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységünket már a kiscsoportos életkorú gyermekekkel is végezzük. Ebben a korcsoportban kiemelten fontosnak tartjuk az iskolai életmód magatartási, eszközhasználati, erkölcsi szokásainak megalapozását az anyanyelvi és mozgásos játékok bevezetését. Középső csoport II. félévétől a kötetlen módon szervezett verselés, mesélés tevékenységet és a külső világ tevékeny megismerését is játékos, de irányított kötött formában végezzük. Nagycsoporttól a játékos egyéni fejlesztések kivételével minden tevékenységünket irányítottan, kötött formában, élményekre alapozottan végezzük programunk innovációinak következetes alkalmazásával.

12.3. Befogadás

"Aki befogad egy ilyen gyereket az én nevemben, engem fogad be. Aki pedig engem befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki küldött." Márk 9,37

Az óvodába lépés mind a gyermek, mind a szülő, a család életében nagy változást jelent. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a befogadás, beszoktatás személyes, **a gyermek egyéniségéhez igazodó, differenciált módon** valósuljon meg. Ehhez, lehetőség és igény szerint még az óvodába lépés előtt, családlátogatás illetve a szülővel való beszélgetés során az óvodapedagógus képet kaphat a gyermek fejlődéséről, egyéni sajátosságairól, a család nevelési elveiről, szokásairól.

Mivel a gyermek egész, későbbi óvodai életére kihat a beszoktatás, befogadás minősége, az óvodapedagógus részéről elvárásként fogalmazódik meg, hogy **türelmes, empátikus személyiséggel, nyugodt, gyengéd hozzáállásával** elegendő időt, szeretetteljes légkört biztosítson a gyermek számára az új élethelyzet elfogadására. Ennek eredményeként a gyermekben kiépül az a bizalom az óvodapedagógus iránt, ami alapja a sikeres, tartalmas óvodai életéhez szükséges aktív együttműködésnek. A bizalom kiépítése a szülők irányában is rendkívül fontos. Éppen ezért szorgalmazzuk, hogy a beszoktatás ideje alatt a szülők is bent tartózkodjanak az óvodában, mert saját tapasztalataik győzik meg őket arról, hogy jó helyre került a gyermekük.

A gyermekek egy része otthoni környezetből kerül óvodába, aminek következménye, hogy megnövekszik a beszoktatás időtartama.

Erre gondolva augusztus végétől kezdve **folyamatos lehet az új gyermekek fogadása** és az akár októberig is elhúzódhat. Vannak olyan gyermekek, akik bölcsődéből érkeznek, az ő esetükben a beszoktatás ideje rövidebb lehet, hiszen a megváltozott élethelyzet ismerős számukra. De ahhoz, hogy az óvodapedagógusok és a dajka felé bizalommal forduljon, számukra is biztosítani kell a szükséges időt.

Annak érdekében, hogy ez az időszak minél zökkenő mentesebben történjen, lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy **kedvenc játékszereiket** behozhassák az óvodába. Ennek természetesen a későbbiekben sincs akadálya. Törekszünk arra, hogy a csoportok szokás,- és szabályrendszere is segítse a gyermekek biztonságérzetének kialakulását.

A beszoktatás ideje alatt nem kívánjuk meg egyetlen gyermektől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe.

Az **önkéntesség** az egész óvodai élet folyamán rendkívül fontos, a beszoktatás alatt pedig egyenesen hangsúlyos szabálya a gyermekekkel való foglalkozásnak. Az utánzási hajlamra építve előbb-utóbb minden gyermeknél elérhetjük, hogy beilleszkedik a csoportba és bekapcsolódik a tevékenységekbe.

"Végül mindnyájan legyetek egyetértők, együttérzők, testvériesek, irgalmasok, alázatosak."

(1 Péter 3,8)

12.4. A nevelési év tagolása

A nevelési évet a fő nevelési szakaszok szerint tagoljuk mind a nevelőmunka tervezése-értékelés, mind a kapcsolódó feladatok megvalósítása szempontjából.

A nevelési év első hónapja a gyermekek megfigyeléséről, és aktív figyelemmel való együttműködésről, melynek célja legfőképp az újonnan érkező kisgyermekek befogadásának szeretetteli megvalósítása és a már óvodai életüket folytató gyermekek nyári, otthoni életrendről, életritmusról ismét az óvodai életéhez való visszaszokásának megsegítése, ráhangolása.

Másrészt az elfogadó légkörben a gyermekek megnyilvánulásainak, érésük alakulásának megfigyelése az egyéni képességek fejlettségének meghatározása céljából, hogy sajátosságaikra alapozott lehessen az első félév nevelő munkájának tervezése és megvalósítása. A fentieknek megfelelően az első féléves feladatokat megalapozottan a csoport adottságainak, képességeinek megfelelően tervezzük január végéig.

Január végén értékeljük a megvalósítást, a fejlődési mutatókat, s a második félév feladatának tervezését erre alapozzuk, május végéig tartó időszakban. A gyermekek éves fejlődési útját május végén értékeljük.

Negyedik tervezési szakasz az elsőhöz hasonlóan lassabb, szabadabb léptékű, tartalmában a nyári évszakhoz illeszkedő életrend és komplex, elsősorban udvari tevékenységek, nagymozgásos játékok tervezése valósul meg.

12.5. Az óvoda dokumentumai, a nevelőmunka tervezése

Nevelőmunkánk tervezését a jogszabályi elvárásoknak megfelelően a kötelezően használandó dokumentumok színvonalas elkészítésének szándékával végezzük. Ugyanakkor valljuk, hogy a kreativitás, az energia legfőbb iránya a gyermekkel végzett közvetlen tevékenység és azzal kapcsolatos szervező és előkészítő munka legyen. ~~Ennek érdekében minden lehetséges dokumentumunkat digitalizáltuk, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követésére online rendszerhez való hozzáférést vásároltunk. A pedagógiai, szakmai munkáért az óvoda vezetője a felelős, de a törvény által előírt tartalmak biztosítása mellett annak formájáról, napi gyakorlatban való hatékony használhatóságát biztosító elkészítéséről a nevelőtestület közösen döntött. Szakmai tervező munka szempontjai:~~

- átlátható, egységes éves tervezési rendszert alkalmazzunk, ennek érdekében az **OviKréta** felület használatát rendszeresen egyeztetjük;
- a gyermekek, a csoport fejlettségi szintjére alapozottak legyenek a cél és feladat meghatározások gyakorlatát egységesítjük;
- a gyermekek életkori sajátosságához igazodó tevékenységeket tervezzünk;
- életkori sajátosságokra épülő kompetencia, készség-képesség fejlesztés;
- az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek, képességek mérési eredményeinek felhasználása az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében;
- diagnosztikus mérési rendszer alkalmazása;
- a tervezési ciklusok határidejének betartása;
- a csoport összesített neveltségi szintje nyomon követhető legyen, ennek érdekében az **Ovikrétában** található egyéni fejlődési lapok eredményeinek összesítő táblázatát kidolgoztuk,

1. Pedagógiai Programunk

2. Éves Munkaterv az óvoda működési terve, mely a helyi pedagógiai programunkra épül figyelembe véve a nevelési év aktuális tanügyigazgatási és szervezési feladatait.

3. Felvételi és mulasztási napló-**OviKrétában**

4. Csoportnapló- **OviKrétában**;

- befogadási terv, féléves nevelési tervek, nyári életrend terve,
- Évszakonkénti, egyházi évkörhöz, néphagyomány ápoláshoz kapcsolódó ünnepnapok szervezési feladatainak tervezése
- Egyéni fejlődési napló- **OviKrétában**;

Az óvoda által kötelezően használt dokumentum a fenti szakmai munkát közvetlenül segítőkön kívül:

- A felvételi előjegyzési napló-**OviKrétában**;
- Az óvodai törzskönyv – **OviKrétában**;

Helyi nevelőmunkát segítő dokumentumaink:

- Éves óvodapedagógusi munkaterv- melyet az adott csoport két óvodapedagógusa közösen készít el
- Éves reszorthoz kapcsolódó feladattervek (Becs, Gyermekvédelem)
- Éves projekttematika
- Részletes projekttervek

Mindezek az **OviKréta**ba feltöltve.

12.6. A program ellenőrzése és értékelése

Az intézményben folyó pedagógiai munkáért a vezető felel. Részterületek elemzésében, értékelésében a nevelőtestület felkért tagjai részt vehetnek. (óvodavezető helyettes, belső ellenőrzési csoport tagjai)

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

1. A gyermek fejlettségének értékelése
2. Az óvónői gyakorlati munka szintjén

1. A gyermek célzott megfigyelésének szinterei:

- Játékba ágyazva,
- Munkához való viszony megfigyelése,
- Tevékenységek során
- Társas kapcsolatainak megfigyelése, elemzése kapcsán

Alapértékként vesszük figyelembe a gyermekek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését, ezzel összefüggően az iskolásítás elkerülését.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, rögzítése az elektronikus OVI-SZOLGA rendszerben a csoportvezető óvónők feladata félévenként.

Rögzíteni kell a gyermekek értelmi-, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét, valamint a fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. A gyermek egyéni lapjait fogadó óra keretében a szülőkkel megismertetjük. **Speciális fejlesztés**

A cél azon képességek, jártasságok, kompetenciák fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolakezdésre.

A differenciált bánásmód alapvető feltétele a gyermekek sokoldalú megismerése. Amennyiben problémát észlelünk, a speciális fejlesztést a lehető legkorábban meg kell kezdenünk, hogy esélyünk legyen a korrekciót időben megkezdve, a sajátos nevelési igényű gyermeket felzárkóztassuk, későbbi tanulási zavarait, beilleszkedési nehézségeit megelőzzük, illetve enyhítsük. Minden 4 életévet betöltött kisgyermeket május végéig DIFER méréssel megvizsgálunk. Ha szükséges további vizsgálatot kérünk.

Feladatok:

- A probléma megfogalmazása, annak megállapítása, hogy a sajátos nevelési igény mely területen jelentkezik (organikus okokból fakad, vagy nem megfelelő családi nevelés, stb.) - Kapcsolatfelvétel szükség szerint a szülőkkel, gyógypedagógusokkal, gyermekorvossal, pszichológussal.
- A fejlesztési forma megállapítása, megbeszélése a csoportban együtt dolgozók között (prevencióra vagy korrekcióra van szükség), a speciális bánásmód konkrét megtervezése - A fejlesztőhatás folyamatos megfigyelése, mérése, esetleges korrekciója.

2. Szakmai-pedagógiai munka ellenőrzése

Az óvoda belső ellenőrzési rendszere átfogja az óvodai nevelőmunka egészét. Az ellenőrzések ütemezését, konkrét időpontját, az értékelési szempontsót a mindenkori éves óvodai munkaterv részét képező belső ellenőrzési terv határozza meg, melyet a belső önértékelési csoport vezetője készít el. Az éves munkaterv minden évnnyitó nevelőtestületi értekezleten a nevelőtestület jóváhagyásával készül. Az adott évre tervezett ellenőrzésekről már ekkor tudomást szereznek a nevelők.

Az ellenőrzési terv tartalmazza az ellenőrzés területeit, módszereit és ütemezését.

Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az óvodavezető dönt.

Nevelési évenként egy alkalommal minden óvodapedagógus ellenőrzésére sor kerül. Az ellenőrzés tapasztalatairól a vezető feljegyzést készít, amelyet ismertet az óvodapedagógussal.

A nevelési év záró értekezletén az óvodavezető értékeli a pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit. Ismerteti a nevelőtestülettel az ellenőrzés általános tapasztalatait, megfogalmazza az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket. **Az ellenőrzés, értékelés területei:**

- Szakmai pedagógiai munka
- Munkáltatói jogkörből adódó ellenőrzések

A következő dokumentumok segítik az ellenőrzést, értékelést:

- Az óvoda munkaterve, amely egy nevelési évre szól.
- A csoportok éves nevelési, fejlesztési terve,
- Értékelések
- Egyéni fejlesztés dokumentumai

Óvodánkban a pedagógiai munka belső ellenőrzésére jogosult:

- Óvoda vezetője
- Óvodavezető helyettese
- BECS- vezetője, csoporttagok

Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés

Célja: a nevelési intézmény szakmai tevékenységének és a pedagógusok munkájának általános pedagógiai szempontok szerint történő értékelése, ellenőrzése.

Fajtai:

- Intézmény ellenőrzése

9.2. Óvodai értékeink

- A keresztyén értékek középpontba helyezése mindennapi gyakorlatban való megvalósítása kapcsolattartásunk, nevelőmunkánk során.
(„Áldás, Békesség köszönési formula, „Istennek dicsőség” válaszformula alkalmazása, napi, heti felnőtt áhitatok, Csenedes percek, hittan foglalkozások a gyermekcsoportokban, ...stb.)
- Fontosnak tartjuk a szakmai, pedagógiai munkánkban a fejlődést, megújulást, de mindezt kritikai gondolkodással szemléljük a bibliai alapok egyensúlyának megtartása érdekében. (pl: innovációink ne váljanak öncélúvá)
- A bizalom, a közösség vállalás, a sokszínűség tisztelete.
- Az egyenlőségre törekvés a feladatvállalás, közösségformálás felelősségének kialakításában, jogok és kötelességek megfogalmazásában, alkotó intézményi környezet megteremtésében.

- Az együttérzés, bátorság, fenntarthatóság, erőszakmentesség, őszinteség, optimizmus/bizalom, öröm, szeretet, szépség, mint inkluzív szemléletet formáló értékek kiemelt kezelése keresztyén értékeinkkel összhangban.

9.3. Az óvodai nevelésünk célja

A keresztyén-inkluzív értékeinken alapuló attitűdváltó nevelés és a játékok, változatos, gyermekek aktív bevonását biztosító tevékenységközpontú projektek szervezésével érték közvetítés megvalósítása.

Oly módon indítuk a következő intézményfokra gyermekeinket, hogy rendelkezzenek mindazzal az ügyességgel, bátorsággal és „okossággal”, ami egy iskolába lépő kisgyermektől elvárható. Legyen életük természetes része az imádság, szeressenek énekelni, rajzolni, tudjanak tartalmasan játszani, legyenek kíváncsiak a mesékre, történetekre és azokat figyelmesen végig is tudják hallgatni. Legyen mozgásuk összerendezett, szókincsük gazdag, társas viselkedésük udvarias, lélektani értelemben kompromisszumképes.

Magatartásukat környezettudatossá formáljuk, amely segíti őket abban, hogy Isten teremtett világát tiszteljék, őrizzék és óvják, felelősen, elfogadóan forduljanak embertársaikhoz.

9.4. Az óvodai nevelésünk feladatai

9.4.1. Általános feladatok

9.4.1.1. Egészséges életmód alakítása, ~~egészségnevelés, egészségfejlesztés~~

“Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok?”

I.Kor.6;19

Az egészségre nevelés kiemelt területei:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése,
- a viselkedési függőségek megelőzése
- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné

Az egészséges életmód alakításának alapja

- Isten ajándéka a gyermek
- Minden gyermek egészsége, testi- lelki jóléte ugyanolyan fontos
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése, edzése, óvása
- A környezettudatos magatartás egyéni felelősségünk,
- Mozgásigényének kielégítése
- A gondozásnak meghatározó ereje van a gyermek-felnőtt kapcsolatban

Az egészséges életmód alakításának célja:

- A fizikai állapot védelme, edzése
- Az egészség megőrzése, a jó közérzet kialakítása
- Helyes életritmus kialakítása
- Az egészségtudatos magatartásra nevelés
- A szervezet ellenálló képességének növelése, betegségmegelőzés
- A gyermek biológiai szükségleteinek, komfortérzetének biztosítása
- Pozitív viszonyulás kialakítása az ember és környezete iránt

Az egészséges életmód alakításának feladatai

- Egészségük védelme, óvása, megőrzése
- Mindennapos megfelelő testedzés és mozgás biztosítása
- Intenzív mozgásörömet biztosító szabadlevegőn történő játék biztosítása
- A testápolási szokások, személyi higiéné kialakítása (helyes kézmosás elsajátítása, wc papír használat)
- A nyugodt alvás és pihenés szükségletének kielégítéséhez szükséges körülmények kialakítása
- Balesetveszélytől mentes, egészséges környezet biztosítása
- Biztonságérzetének, jó közérzetének biztosítása
- Megfelelő szokásrendszer kialakítása, a gondozási teendők fejlesztése (Wc használat, kézmosás, helyes orrfújás, öltözködés)
- A gyermek önállóságra szoktatása
- Egészségmegőrző magatartásformák szokásainak kialakítása

Az életvezetési készségek fejlesztése

- rugalmas alkalmazkodóképesség
- mérlegelő gondolkodás
- hatékony kommunikáció
- konfliktuskezelés

Az óvodapedagógusok, dajkák feladatai

- Kísérje figyelemmel a gyermekek egészségi állapotát;
- Tájékoztassa a szülőket az esetleges változásokról, a változásokat jelezze az óvoda orvosának, védőnőjének;
- Segítse a rendszeres (évente egyszeri) szűrések zökkenőmentes lebonyolítását (látás, hallás, fogászat stb.);
- Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek egészséges életmód szokásainak gyakorlásával kapcsolatos tevékenységét;
- Biztosítsa a táplálkozás kiegészítését változatos formában feldolgozott nyers zöldségekkel, gyümölcsökkel, magok, teák, víz fogyasztásával
- A balesetek megelőzése érdekében jelezze az eszközök, használati tárgyak meghibásodását; • Alakítsa ki a gyermekekben saját testi épségük megőrzését, társaik testi épségének védelmét.

Az óvodapedagógussal, dajkákkal szemben támasztott elvárások

- Legyen elkötelezett az egészségnevelésre a nevelőtestület valamennyi tagja
- Folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését, működjön együtt a védőnővel;
- A megfelelő szakember bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- Ismerje meg a családi szokásokat
- Az együtt működés érdekében alakítson ki és ápoljon a családokkal jó viszonyt
- Az élet tiszteletében viselkedése legyen példamutató
- Viselkedésével alakítsa ki csoportjában a lelki egészséget megőrző, biztonságot nyújtó, elfogadó, szeretetteli környezetet
- Személyes kompetenciáit folyamatosan fejlessze a gyermekek testi- lelki egészségmegőrzésének érdekében

Az egészségnevelés, egészségfejlesztés:

20/2012.EMMI-rendelet 128.§ alapján, mely bevezeti az óvodai teljes körű egészségfejlesztés fogalmát és részletszabályait.

Ez alapján a nevelési-oktatási intézményekben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testilelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az intézményekben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait és beilleszthető az intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Az egészségfejlesztési program beépítése az intézmény dokumentumaiba:

- A pedagógiai program tartalmazza az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat.
- A házirend is a teljes körű egészségfejlesztést szolgálja, az ebben meghatározottak betartása az intézményben tartózkodókra is vonatkozik (Szülők, nem óvodai dolgozók, stb.)
- Az SZMSZ tartalmazza a gyermekek egészségét veszélyeztető helyzetek kezelésére irányuló eljárásrendet.
- A balesetvédelmi szabályokat az SZMSZ és a csoportnapló tartalmazza.
- A csoportnaplóban, projekt terveiben nyomon követhető a program megvalósulása, és értékelése.

Az egészségfejlesztési program feladatai:

Tevékenység	Eszközök	Időtartam
Kézmosás: gyakorlás	Folyékony szappan, törölköző	Mindennapos tevékenység
Babafürdetés	Játék baba, fürdéshez szükséges eszközök	Alkalmanként szerepjátékok során,

		egészség hét projektben
Tiszta Timi és Koszos Kornél-Mese a tisztaságról	https://www.youtube.com/watch?v=d55XyhBRw1w	youtube, sajtókukac videó 5 perc
A helyes fogápolás video és gyakorlás	Fogmosáshoz szükséges eszközök, tükör https://www.youtube.com/watch?v=xdbZVpvIzd4 (fogak mese-Nándi mese)	Védőnői segítséggel bemutatás: 20-30 perc, gyakorlás napi szinten
Bevásárlós játék: - tisztálkodási eszközök összegyűjtése- adott időre- versengve	Tisztálkodási eszközök, kosarak, 1-2 „idegen” tárgy	Alkalmanként, érdeklődéstől függően
Vitamin salátakészítés	Gyümölcsök, zöldségek, ízesítők Konyhai eszközök az elkészítéshez	Rendszeresen, aktualitásokat figyelembe véve
Gyümölcsaszalás	Gyümölcsök, aszalógép	Ősszel őszi gyümölcsök, tavasszal eper

Kenyér sütés, gabonák megismerése	https://www.youtube.com/watch?v=XFpVjsq1Xo4 Nándi mese-kenyér mese	Mindennapi kenyérünk projekt
Egészséges-egészségtelen ételek, italok Képek gyűjtése, válogatása, tablókészítés, kooperatív tevékenységgel	Képek, karton, ragasztó, olló Táplálkozási piramis készítése	15-20 perc az Erzsébet projekt során
Szülők rendszeres tájékoztatása az egészséges táplálkozásról: - személyesen - faliújságon - Szülői értekezleten - fogadó órán	Aktuális étlap (heti), cikkek, ételreceptek	A nevelési év során folyamatosan.
Savanyítás- csalamádé készítés	https://www.youtube.com/watch?v=x5oH6Md49so Házi savanyítás gyerekekkel	Orsolya napi hagyomány-zöldségek felszedése
Gondozás: - tapasztalatszerzéssel. verssel, mesével az öltözködés (réteges) fontosságának felismertetés, gyakorlása	Ruhák, öltöztethető játékok	Mindennapos tevékenykedés a tanév során
Étkezés: - önkiszolgálás-terítés - egyéni megbízatások: napos teendők, kínálás stb. - saját készítésű gyümölcs és zöldségsaláták, befőttek, gyógyteák fogyasztása	Az étkezésekhez szükséges eszközök	Mindennapos tevékenység (egyes feladatok az aktualitásnak megfelelően)

Edzés: időjárástól függetlenül a szabadban (víz, nap, levegő hatásai)	Megfelelő öltözet, játékok	Mindennapos tevékenykedés a tanév során
Pihenés	Fektetők, ágynemű, pizsama	Naponta

Testrészek: - szituációs játékok - tükör játékok, ön maga felismerése, társ tükrözése - mozgással kísért versek, mondókák megismerése, mondogatása, mutatása - „Keresd meg!” játék	Tükör, játékok Vidám manók: a testem https://www.youtube.com/watch?v=DLwmlidhQZ4	Egész évben folyamatos lehetőségek, alkalmak felhasználása
Testfogalom: - hiányzó testrész pótlása - emberforma összeállítása - arc kirakása - emberábrázolás	Puzzle játékok, papírok, olló, ragasztó, festék (festés kézzel, ujjal)	Egész évben folyamatos: a lehetőségek, egészségét alkalmainak felhasználásával
Érzékszervek-érzékelő játékok Látást fejlesztő játékok pl.: - Mozgó világ - Visszajött levél - Vakjáték Ízlelést fejlesztő játékok: - „Mit kóstoltál?” - Játszunk? - Természetesen Hallásfejlesztő játékok: - a természet hangjainak felismerése - egymás hangjának felismerése - állatok hangja - hangirány jelző játék Tapintást fejlesztő játékok: - Érzékelő zacskó - Párkereső - „Mi van a takaró alatt?” - A hó érzékeltetése	Ételek, italok Tárgyak, különböző anyagokból Környezet hangjai kazetta Hangszerek Különböző formájú tárgyak, termékek Különböző hőmérsékletű étel, ital, víz https://www.youtube.com/watch?v=I3pJLilt6n8 Testünk és érzékszerveink	Egész évben folyamatosan a lehetőségek, aktualitások felhasználásával

Testünk védelme: - egészség-betegség - orvosos játék - gyógyszerértékesítés játéka - Gyógyszerértékesítés látogatása	Könyvek, képek Orvosi játék eszközei Gyógyszeres dobozok Gryllus: Orvos https://www.youtube.com/watch?v=ucXgOOoK_58	Alkalmanként a gyermekek igényeinek megfelelően Egészség hét, Erzsébet projekt
Szabad játék	Változatos mozgásfejlesztő eszközök sokasága a csoportszobában és az udvaron.	egész tanév, folyamatos
Mindennapos mozgás, mozgásos játékok	Különböző eszközökkel pl. labda, ugráló labda, trambulín,	Napi rendszerességgel
Szervezett mozgás	Mozgásfejlesztő eszközök, kézi szerek, sportszerek	Hetente 1 alkalommal
Tartásjavító, preventív lábtorna	Tornaszerek, udvari tornapálya	Napi szinten, igény szerint
Gondozás, önkiszolgálás	Mindennapi használati eszközök: ruházat, tisztálkodó- evőeszközök	Mindennapos tevékenység az egész tanév folyamán
Környezeti nevelés, ismeretszerző séták, kirándulások	Kényelmes réteges öltözet, kényelmes cipő, hátizsák	Az egész tanév során, az aktualitások figyelembevételével
Szülőkkel közös mozgásos programok: - gyalogtúra: gyalogló világnap (október) - sportnap: családi sportversenyek, közös futás - gyermeknap: mozgásos játékok, versenyek (május)	Az óvoda udvara és közvetlen környezete, sportszerek (labdák, padok, tornakarikák, botok, füles labdák, stb.)	Az aktualitásoknak megfelelő időpontokban (lásd csoportnapló)

9.4.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

“A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.”

Galata 5, 22-23

Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés alapja

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy magatartása érzelmeiktől vezérelt.

Az óvónő/felnőtt – gyermek kapcsolatában ki kell alakítani a szereteten és kötődésen alapuló együttműködést. E szoros érzelmi kapcsolat a beszoktatással kezdődik. Ennek nélkülözhetetlen eleme az empátiakészség, valamint a pozitív élmények.

Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés célja

- A gyermek csoportba való beilleszkedésének, szocializálódásának segítése
- A szociális képességek fejlesztése: együttműködés, nyitottság, konfliktus megoldás,
- Önbizalom megerősítése, pozitív énkép kialakítása.

- Az érzelmek őszinte kifejezésének ösztönözése. Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi-akarati tulajdonságjegyek
- Direkt és indirekt környezeti hatások szervezése szociális, értelmi, érzelmi, pozitív tulajdonságok megerősítésével
- A természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás elősegítése
- **Az óvoda építsen a gyermek nyitottságára, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.**
- Önkifejező és önérvényesítő törekvések biztosítása
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek (nehezen szocializálódó, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű) megfelelő felzárkóztatása szükség esetén szakember közreműködésével.

Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés feladata

- A szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör és az otthonos körülmények, valamint az állandó értékrend megteremtése
- Varázsjáték bevezetésével az érzelmi intelligencia sokoldalú fejlesztése
- Bizalmon alapuló kapcsolat kiépítése pedagógus-gyermek és pedagógus-szülő között
- Szokás-és szabályrendszer kialakítása
- Az egymáshoz való alkalmazkodásnak, a társas kapcsolatok erkölcsi normáinak, a kooperációnak és kommunikációnak kialakítása az óvodai csoport közösséggé formálása során
- Közös ünnepek (születésnapok, egyházi ünnepek, jeles napok), ünnepre készülődés során az együvé tartozás élményének megérettetése
- Eltérő személyiségvonások, különbözőségek elfogadása
- Konfliktusmegoldási technikák megismertetése

Az óvodapedagógus és a dajka feladata

- Szavaival, viselkedésével törekedjen a mintaadásra
- A különböző szociokulturális családokból érkező gyermekek iránt megnyilvánuló elfogadásra nevelés
- Az adottságokból eredő másság tiszteletben tartására, annak elfogadására nevelés
- Az átlagtól pozitív vagy negatív irányban eltérő személyiségvonások felismerése
- A sajátos nevelési igényű-, a halmozottan hátrányos helyzetű-, valamint a kiemelkedő képességű gyermekekkel való speciális törődés
- Szociális, esztétikai és erkölcsi érzelmek fejlesztése közös tevékenységek, beszélgetések alkalmával

Az óvodapedagógusokkal és az óvoda alkalmazottaival szemben támasztott elvárások

- Keresztyén óvodában az óvónő hite, elhivatottsága semmivel nem pótolható érték
- Az elfogadó szeretetének, példamutató viselkedésének, erkölcsi értékeinek alapja a Szentírás legyen • nagy szabadsággal, önállósággal, egyéni ötletekkel rendelkezzen, a fenntarthatóság iránt elkötelezett legyen, tisztelje a hagyományokat
- Legyen kreatív
- Tapintatos

- Pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze a gyermekek és az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot.

9.4.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A szelíd nyelv, életnek fája, a romlott pedig összetöri a lelket.” Példabeszédek 15:4

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés alapja

Az anyanyelvi, értelmi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul, az egész óvodai nevelőtevékenységünket áthatja. Az anyanyelv megtanulása életünk első legnagyobb teljesítménye. Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a tevékenységek társas érintkezései során, utánzás alapján sajátítja el. „Az anyanyelvet nem grammatikai módszerrel, hanem a beszélő szándékát kitapogatva alkotja, gyúrja, tanulja meg a kisgyerek. A közleményeket meleg és hideg érzelmi pólusokra rendezi el, az elfogadó és elutasító beszédviselkedésre hangolódik rá, vagy utasítja el a beszédet, kommunikációt. A megnevező, metaforázó, mondat- és szövegalkotó képesség a "mintha mindig is tudtam volna" jó érzéséből szökken szárba. Dolgunk hát megteremteni” [Zilahy Józsefné]

Az anyanyelv mondataival a magyar nyelvközösség észjárását, kultúrájának alapelemeit veszi birtokba a gyermek. Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmóddal a beszéd légkör, kommunikáció szóbeli, mozgásos, testi formái egyaránt hozzátartoznak.

A gyermek kíváncsiságából fakadóan, kérdez, kommunikál, utánoz, játszik, változatos élményszerű tevékenységek közben cselekszik. Hol spontán, hol tervezett módon, de életkorának megfelelően főként társa vagy felnőtt mintájának utánzásával történő helyzetekben. Komplex módon éli meg, tapasztalja az őt körülvevő világot. Eközben fejlődnek kognitív képességei: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelve, képzelete, gondolkodása és alkotóképessége. Mindennek fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés célja

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
Anyanyelvi (kommunikációs és metakommunikációs) és értelmi (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás) képességek fejlesztése
- Több érzékszervet igénybe vevő tapasztalatok szerzése a változatos tevékenységek, interakciók során.
- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt
- Az ingerszegény környezetből származó hátrányok kompenzálása
- Kreativitás fejlesztése

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés feladata

- Az anyanyelv alapelemeinek, anyanyelvi kultúrának megismerése, megszerettetése
- Helyzetfüggő kommunikáció, nyelvi kifejezőkészség formálása
- Beszédeszlelés, a beszéd tartalmi, alaki fejlődésének biztosítása
- Nyelvi gondolkodás megalapozása
- Tapasztalati következtetések gyakorlása, fejlesztése
- Összefüggés megértés, probléma észlelési és megoldási folyamatok fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata

- A beszélő magatartás megalapozása, a gyermek természetes közlési vágyának, kapcsolatteremtő készségének fejlesztése
- Az anyanyelvi szabályok közvetítése a javítgatás elkerülésével
- Minden gyermek önmagához viszonyított fejlesztése

- Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területeinek fejlesztése, mint:
 - beszédhallás-figyelem
 - beszédhallás-emlékezet
 - beszédritmus
 - grafomotoros képességek
 - gondolkodás
 - beszédművelés (helyes ejtés)
 - kommunikáció (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény illetve kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok)
 - illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése)
- A dramatizálás eszközeivel a szövegértés – szövegalkotás - ritmus, - humor, - nevetés, - kreativitás kompetenciájának sokoldalú fejlesztése.
- Tevékenységre ösztönző, élmény,- és inger gazdag környezet biztosítása
- Spontán gyermeki tevékenység felhasználása irányított tevékenységen keresztül a képesség fejlesztésére
- A gyermekek érdeklődésének, szükségleteinek figyelembe vétele, a gyermekek projekt tevékenységek tervezésébe való bevonása
- A végzett tevékenységek során szerzett ismeretek gyakorlási lehetőségeinek biztosítása, a különböző tapasztalatok rendszerezése, ezek összefüggéseinek felfedeztetése

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- **A mese-zene módszer alkalmazása**
- **Domján Zsófia: Fülelős kalandok alkalmazása az aktuális csoport szükségletei alapján**
- **Mozgásos játékok, mondókák beépítése a mindennapos mozgás fejlesztésbe**
- **KETT és drámapedagógiai elemek alkalmazása**
- **Napi beszélgetőkör**
- **Ovis Fürkésző- komplex fejlődést segítő eszközkészlet projektekhez alkalmazkodó használata**

Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Az otthoni nyelvi környezet megismerése.
 - Oldott, derűs légkör megteremtése
 - Nyelvi és ezekhez kapcsolódó mozgásos játékok gyűjtése, nyelvi készségfejlesztés módszertani újdonságainak követése
 - A korai fejlesztő beszédfejlettség felmérési eredményeinek nyomon követése csoportja tekintetében
 - A szakember által kiszűrt beszédhibás gyermekek fejlesztésének nyomon követése, megjelenítése a nevelőmunka tervezése során
 - A szakemberrel való együttműködéssel segítségadás a beszédhibák beszédhibával, beszédmaradással küzdő gyermekek beszédzavarának lehetőség szerinti felfejlesztésben.
- Mese- zene módszer alkalmazása az óvoda utolsó évében
- A projektpedagógia, élménypedagógia alkalmazása a gyermekek értelmi, kognitív képességeinek fejlesztése során

9.4.2. Speciális feladatok- a gyermekek esélyegyenlőségét, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése, Gyermekvédelem.

Speciális feladatellátást tesz szükségessé a **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, gyermekek nevelése, mint:** (a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4§-ának 13. bekezdése alapján.) az

a) különleges bánásmódot igénylő gyermekek,

- sajátos nevelési igényű gyermekek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek,
- kiemelten tehetséges gyermekek, és

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek**

9.4.2.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelése

Az Nkt. 4.§ 11. bekezdése szerint a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- **a sajátos nevelési igényű gyermek,:** testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, valamint a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, tanulók.

Az Nkt. 4.§ 3. bekezdése szerint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

- **a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az Nkt. 4.§ 14. bekezdése szerint a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:

- **a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

9.4.2.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

- Alapító okiratunk meghatározza, hogy az adott tagintézmény, vagy intézményegység mely SNI gyermekek integrált nevelését vállalja. A Nkt. 47.§ (1) kimondja, hogy az SNI gyermeknek, tanulóknak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. **Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése célja**
- Célunk, hogy olyan együttnevelő intézménnyé váljunk, ahol megvalósulhat az SNI gyermekek eredményes szocializációja és a gyermekek iskolai pályafutására való alkalmassá tétel támogatása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése az együttnevelés, társak pozitív mintájával az óvodai csoportokban.
 - A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.
- A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása.

A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai

- **A probléma felismerése: szűrés, és a vizsgálat kérelmezése, elindítása, a lehetséges lemorzsolódás okainak azonosítása.**
- A szakértői véleménynek megfelelően a gyógypedagógiai ellátás biztosítása egyéni fejlesztési terv alapján. Abban az esetben, ha speciális eszközre van szükség, annak elfogadtatása és használatának megtanítása.
- Kapcsolattartás a szülőkkel és a külső szakemberekkel.
- A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokról rendszeres konzultáció a gyermek egyéni fejlesztését ellátó külső szakemberrel, a gyógypedagógus javaslatainak beépítése a napi gyakorlatba.
- Kiemelt figyelmet fordít a fejlesztési folyamat értékelésére. Annak hatékonyságát vizsgálja a gyermeki fejlődés elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait.
- Az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzetben, probléma megoldásban, alternatívákat keres;- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Az együttnevelés feltételei intézményünkben:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.
- Megfelelő – belső vagy külső – szakember biztosítása.

Értelmi elmaradás, részképesség zavar, pszichés fejlődési zavar esetében – Baranya Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Beszéd fogyatékoság esetében – Baranya Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Mozgásfogyatékoság esetében – Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértő Bizottság

– Budapest Az ép és sérült gyermekek szüleinek tájékoztatása történjen meg.

- Az együtt nevelő óvodai csoportok létszáma 20 fő, /maximum 25/ amelybe legfeljebb 1-2 sérült gyermek kerülhet.
- Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek intézményünkben

Érzékszervi fogyatékoság, látássérült gyermekek ellátása:

A látássérült gyermekek közül (vakok, alig látók és gyengén látók) intézményünk **a gyengén látó gyermekek nevelését látja el.** Szülő kérésére és szakszolgálat együttes ajánlásával más esetekben is fogadunk látássérült gyermekeket.

Fejlesztés területei:

- A látási kontroll hiányosságainak korrigálása minden látássérült gyermeknél, a fizikai terhelhetőségük figyelembevételével.
- A közösséghez való alkalmazkodás, viselkedési formák megtanulása, gyakorlása.
- Önkiszolgálás megtanítása.
- Tárgyak és helyük megismerése.
- Rendszeretet, higiénia, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.
- Testtartási hibák megelőzése, helyes testtartás megtanítása.

- Nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, írás előkészítése.

Gyengén- és alig látó gyermekeknél még:

- Látás-, mozgáskoordináció fejlesztése: finom-, és nagymozgások esetében egyaránt.
- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.

Testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek fejlesztése:

Olyan fokú mozgáskorlátozottság esetén, amennyiben a szakvélemény integrálhatóságot állapít meg, és környezetünk adottságai megfelelnek az elvárásoknak külső speciális ellátást segítő szakemberrel kötött megbízással tudjuk a kívánt feladatot ellátni.

Emellett egyes belgyógyászati problémákkal küzdő gyermekek speciális ellátását is felvállaljuk.

Mozgáskorlátozott gyermeknek azt tekintjük, akinek károsodása irreverzibilis (visszafordíthatatlan) és ez életvezetését tartósan befolyásolja, valamint a Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól szakvéleménnyel rendelkezik.

Fejlesztés területei:

- A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.
- Tágabb, szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzése.
- A tanult mozgás alkalmaztatása.
- Akadálymentes közlekedés biztosítása.
- Mozgáshoz szükséges eszközök biztosítása (pl. lejtő, kapaszkodó).
- Önállóságra nevelés.
- Óvodai foglalkozások körébe épített mozgásnevelés.
- A napirend egészét átszövő mozgáskorrekciós helyzetek alkalmazása.
- Speciális fejlesztés.

Beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztése:

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akiknek beszédfejlődése és beszédtevékenysége az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik, és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben, szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek- felnőtt kapcsolatok stb.).

Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének zavaraiiban, a beszédértés nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmankénti, vagy tartós háritásában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei, a hangadás kóros elváltozásai is. *Beszéd fogyatékosssági kategóriák*

- megkésett beszédfejlődés,
- zavart (akadályozott) beszédfejlődés,
- pöszeség,
- hadarás,
- orrhangzós beszéd,
- dadogás,
- tartós, kóros rekedtség, **A fejlesztés területei:**
- A beszéd fogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése.
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.
- Tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása

- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével
- a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése • a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére
- anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével

A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását a Nevelés Tanácsadó utazó logopédusa végzi, kiegészítve az óvodapedagógusok munkájával. Értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése

a.) Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek:

Fejlesztés területei:

- Nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.
- Spontán tanulás.
- Társakkal való együttműködés.
- Sokoldalú élményszerzés a kortárs csoportban.
- Folyamatos gyógypedagógiai segítség.

b.) A közepesen súlyosan értelmi fogyatékos gyermek:

Fejlesztés területei:

- Az alapmozgások fejlesztése, kialakítása.
- Minimális kontaktus, nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.
- Beszédmegértés, beszédindítás fejlesztése, aktív szókincs bővítése.
- Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása.
- Az adekvát játékhasználat elsajátítása, kognitív funkciók fejlesztése.

c.) A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:

Fejlesztés területei:

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést központba állító, az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó nevelési környezetben valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztése:

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil.

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésett, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába

lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is

a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandók a fejlesztésre.

A speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

Fejlesztés területei:

- Kommunikációs eszköztár fejlesztése.
- A szociális interakció fejlesztése a kölcsönösséget igénylő társas helyzetekben.
- Viselkedési problémák, és gondolkodási készségek terápiája.
- Korai elemi készségek kialakítása: szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás.

9.4.2.1.2. Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek

A Köznevelési törvény 4.§ (3.) alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek”

Az esélyek biztosítására és a gyermekek iránti kitüntetett figyelemre nagy hangsúlyt fektetünk nevelő munkánk során. A gyermekek fejlesztése változatos programokat, tevékenységeket igényel, melynek kínálata biztosított óvodánkba. Élménypedagógia eszközeivel és módszereivel a bátorító nevelés alapelveinek figyelembevételével tesszük változatossá a gyermekek napi tevékenységeit. Programelemeinket a gyermek mindenekfelett álló érdekéhez és szükségleteihez igazítottan, a különböző fejlettségi szinteket figyelembe véve dolgoztuk ki. Ennek érdekében egy-egy témához kapcsolódóan az élménypedagógia hatásaira építve többféle párhuzamos tevékenységet ajánlunk fel a gyermekeknek.

Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelésének célja

- Elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Az inkluzív szemlélettel a befogadó közösség különbözőséget elfogadó viselkedésének és magatartásának formálása
- A gyermekközösségben különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása

Az óvodapedagógus feladata

- A helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, és a vizsgálat kérelem elindítása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógus, a szülő, és szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének bevonása.
- Konfliktuskezelő stratégiákat elsajátításának megsegítése
- Az ön-, és társértékelés következetes megvalósításával az önismeret, énkép fejlődésének támogatása • Az önérvényesítés elfogadott formáinak megismertetése
- Alkalmanként tervezett mikro-csoportos játékokban, szociális kölcsönhatások (társadalmilag elfogadott magatartás-repertoár) gyakorlásának biztosítása
- Mozgásos, dramatikus és szerepjátékok előnyben részesítése a gyermekek személyiségfejlesztésében
- Alkalmazkodó képesség, szocializáció kiemelt fejlesztése

9.4.2.1.3.Kiemelten tehetséges gyermekek, tehetséggazdagítás

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” (Harsányi István)

Óvodában: tehetségigéretekről beszélünk

Megelőző óvodai tapasztalatok alapján főként **mozgásos, zenei matematikai, vizuális képességek kapcsán** állapíthatunk meg tehetségigéreteket és segíthetjük célzott gazdagításukat. S mivel nem minden területen mutatkozik meg ilyen korai időszakban a tehetség, a minden gyermekre irányuló, szélesen alapozó megfelelő értelmi- érzelmi-erkölcsi fejlődés nyújtó tevékenykedtetést kell biztosítanunk.

A tehetség nem egyenlő a sikerrel. A valóságban a tehetségigéreteknak sajnos csak egy kis részéből lesz felismert, tehetséges fiatal. A tehetséggondozásnak egyik fő feladata, hogy ezeket az arányokat javítsa.

Az óvoda ezt a bátorságra, próbálkozásra, az alkotó szabadságra ösztönző légkör megteremtésével tudja segíteni.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelésének célja

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése;
- egy adott tehetséges gyermek (tehetséggel összefüggő) gyenge oldalainak kiegyenlítése;
- „megelőzés”, „légkörjavítás”;
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést. (RELAXÁCIÓ)

Feladatainkat két szinten végezzük. A tehetséges gyermekek fejlesztése **történhet az óvodai csoportban, illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon.** Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a csoportban biztosított differenciáltan szervezett helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből.

A tehetséggondozó foglalkozások mikro-csoportban, kiválasztás alapján, heti rendszeres foglalkozásokra szervezettek. Természetesen játékosan, ezzel is hozzájárulva az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít. Tehetséggondozásunkat a Református EGYMI Értéktermő Református Országos Tehetséggözpontjával együttműködésben végezzük. **Az óvodapedagógus feladata**

- A tehetségdiagnosztika/ azonosítás, beválogatás, hatásvizsgálat óvodai rendszerének kidolgozásában való részvétel

- Az óvodai tehetséggondozó folyamat folyamatos fejlesztésének támogatása, ezáltal esélyegyenlőség biztosítása az 5-6 éves korosztály számára
- Az adott nevelési évben 5. életévüket betöltő gyermekek tehetségazonosításában való részvétel (megfigyelés, szülői, óvodapedagógusi kérdőív kitöltése, a gyermekek kiválasztása)
- Akkreditált műhelyek vezetése (**vizuális, sport, néptánc, természet és matematika**)
- A szükséges dokumentációs feladatok elvégzése
- Újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni saját csoportjában a gyermekekkel
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak helyi kimunkálásának segítése (gazdag, színes helyi tehetségműhely programok megalkotásában való részvétel, mint: **robotika, bibliodráma, zöld tündér műhely**)
- A gyermekek átlagon felüli adottságainak, kreativitásának, motivációjának felismerésére való nyitottság.

CSAK KREATÍV ÓVODAPEDAGÓGUS TUD KREATÍV GYERMEKET NEVELNI!

9.4.2.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

E csoporton belül **halmozottan hátrányos helyzetű** az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – a gyermekek esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség: (Gyvt.) olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermek nevelése elsősorban természetesen a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Több kutatás is bizonyítja, hogy a késői beóvodáztatás, illetve a rendszertelen óvodába járás milyen beláthatatlanul hosszú időre, távolságra betonozza be a meglévő esélyegyenlőtlenségeket, társadalmi hátrányt. Ennek megakadályozására rendelkeztek a törvényhozók „– a felmentés lehetőségével – arról, hogy 3 éves kortól napi négy órában kötelezővé tették az óvodai nevelésben való részvételt”, - esélyteremtő és hátránykompenzáló céllal. Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek céljai

- A gyermek rendszeres óvodába járása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A gyermek beilleszkedése az óvodai környezetbe.
- Bizalmi kapcsolat kialakítása a családdal.
- A szociális hátrányok enyhítése.
- Az érintett gyermekek érdek-és esélyérvényesülésének elősegítése.
- A gyermek egyéni ütemű fejlődések segítése.
- A tehetséges gyermek felfedezése, gondozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtsen érzelmileg biztonságos és elfogadó légkört.
- Tárja fel a hátrány okait.
- Tartsa a kapcsolatot a családdal, szülővel/nevelővel.
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjait segítése (egyéni beszélgetés az óvónővel, fogadóóra, családlátogatás, szülői értekezlet stb.)
- A segítő tevékenység formáit és működési rendjét szervezze meg.
- Építsen ki tartós külső kapcsolatrendszert (szakszolgálatok).
- Kövesse figyelemmel az ösztöndíjak, pályázatok lehetőségét.
- Tájékoztassa a családot a lehetőségekről.
- Az esetleges juttatásokat ossza el, ennek alapelveit és eljárási rendjét alakítsa ki.
- Szervezzen a rászoruló gyerekeknek ingyenes, illetve kedvezményes programokat (mozi-, színház, múzeumlátogatás stb).
- Határozza meg mérések segítségével, hogy a gyermek milyen területeken szorul fejlesztésre.
- Készítsen fejlesztési tervet, az eredményeket rögzítse.
- Kövesse nyomon a fejlesztés sikerességét, kutasson fel új módszereket a hatékonyabb fejlesztés elérése érdekében.
- Szükség esetén irányítsa a gyermeket külső szakemberhez (fejlesztő pedagógus, logopédus stb.)
- Szükség esetén kezdeményezze a gyermek állami gondozásba vételét – súlyos esetben tegyen rendőrségi feljelentést (pl. bántalmazás, abúzus gyanúja esetén)

Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Legyen tapintatos.
- Elfogadó szeretettel segítse a hátrányos helyzetű gyermek beilleszkedését.
- Viselkedése legyen példaértékű.
- Teremtsen toleráns, biztonságot nyújtó légkört az óvodában.
- Legyen elkötelezett a segítségnyújtásban.
- Folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését. • Az együtt működés érdekében alakítson ki és ápoljon a családokkal jó viszonyt.
- Kommunikációja legyen tiszteletteljes a szülőkkel/nevelőkkel.
- Személyes kompetenciáit folyamatosan fejlessze a gyermekek testi- lelki fejlődésének érdekében.

A hátrányos helyzet okai

Depriváció-szegénység	A gyermek családja jövedelmi, foglalkozási státusa, képzettségi szintje és a családi viszonyok rendezettsége tekintetében kedvezőtlen helyzetben van.
A szülők alacsony iskolázottsági szintje	Alacsony igényszintű szülő nem készíti gyermekét magasabb kvalifikáció megszerzésére.

Társadalmi mobilitás-migráció	Lazulnak az intim családi kapcsolatok, gyengülnek a gyermekek iránti követelmények.
Nyelvi fejlődés	A korlátozott kódot beszélő gyermek (zárt család) számára a kidolgozott kódú beszédmód (óvoda) alapvetően idegen.
Pozitív deviancia	A tehetséges, de nem gondozott gyerekek.

forrás: <http://www.sze.hu/~foldes/h%E1tr%E1nyos%20h.%20pedag%F3gi%E1ja.pdf>

9.4.2.3. Gyermekvédelem

Hitünk szerint a gyermeknevelés feladatát a családok kapták Istentől. Így a család számunkra olyan, amit óvni és védeni kell. Ebben segítségünkre van a fenntartó egyház, melynek felvállalt feladata, hogy a családok mögött és a nevelési intézmények mellett álljon, hogy támaszt jelentsen annak egészséges működésében, boldog kiteljesedésében, a nevelési intézmény mellett, hogy az együttműködés lehetőségeit kihasználva segítsen.

9.4.2.3.1. A gyermekvédelem alapja

A gyermek fejlődését az óvoda csak a szülővel egyetértésben tudja biztosítani. A gyermekek védelmi rendszerében fontos feladatokat látunk el, mint nevelési - oktatási intézmény.

- A gyerek ellátásáért elsősorban a szülő a felelős. Neki kell gondoskodnia a gyerekről (gondozás, nevelés, törvényes képviselő, vagyongazdálkodás stb.). Tapasztalatunk szerint sok szülő tanácstalan a gyermeknevelésben, szükségük van támogatásra.
- Törvényi kötelezettség, hogy az óvodák nyújtsanak hathatós segítséget ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudjanak készülni az eredményes iskolakezdésre.
- Alapfeltétel a családok megértésére való törekvés, nézeteik tiszteletben tartása

9.4.2.3.2. A gyermekvédelmi tevékenység felelőse

Az **óvoda vezetője**, az éves munkatervben megjelölt **gyermekvédelmi feladatok ellátásával megbízott óvodapedagógus, az óvodapedagógusok, a lelkész-hitoktató és a dajkák**, valamint az **óvoda egyéb dolgozói** összehangolt munkája teremti meg a hatékony gyermekvédelemhez szükséges feltételeket. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett **kiemelt a befogadó környezet megteremtése, a kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése**, a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit szem előtt tartva **biztosítják és védik a gyermekek jogait és biztosítja az egyenlő hozzáférést** az esélyegyenlőségi törvényben megfogalmazottak szerint.

9.4.2.3.3. A Gyermekvédelem célja, feladata

Az óvodánkban folyó gyermekvédelem célja, hogy a gyermekek problémáit minél korábban felismerjük, minél hatékonyabban kezeljük, megelőzzük súlyosabbá válásukat.

- Esetlegesen fennálló esélykülönbségek csökkentése
- Lehetséges társadalmi és kulturális különbségek elfogadtatása, oldása
- Gyermeki képességek eredményes fejlesztésének támogatása a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében is.
- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, az óvodapszichológus, családsegítő munkatárs személyéről, feladatairól, ill., hogy hol és milyen időpontban kereshető fel.

- Anyagi veszélyeztetettség esetén a támogatás megállapításának kezdeményezése, szükség szerint javaslat természetbeni juttatásra
- Az étkezéshez intézményünk minden kisgyermeknek kompenzációt biztosít a napi díjban
- Közös szülő-gyermek program szervezése, melynek során lehetőség van a problémák okainak feltárására, a szülők nevelési tapasztalatainak bővítésére, esetmegbeszélő délutánok szervezése az óvodában (pszichológusok más szakemberek meghívása)
- Szülővel való kapcsolattartás kereteinek kihasználása: fogadó órák, szülői értekezletek, megbeszélések, családlátogatások
- Óvoda által nyújtható segítség: étkezési támogatás, ruhabörze,
- Alapítványunk vagyonának növekedésével segíteni kívánjuk a szociálisan hátrányos helyzetűek és nagycsaládosok esetében a térítéses programokon (kirándulás busz költsége, meghívott bábművész az óvodában, ...stb) való részvételt.

9.4.2.3.3. Preventív gyermekvédelem

A preventív gyermekvédelem a legfontosabb feladatunk. Mind a gazdasági helyzet változásaihoz, mind a társadalmi folyamatok, életritmus változásaihoz nehezebben alkalmazkodnak az egyes családok. Körültekintő figyelmet fordítunk mind az óvodába újonnan kerülő családok, mind a már hozzánk járó gyermekek családi körülményeire való **tapintatos figyelem** fordítására, hogy már „**apró jelek**” után segítő kezet nyújthassunk. Célunk a körülmények változásából fakadó súlyos negatív változások megelőzése. Ezért **szoros és aktív kapcsolattartást** működtetünk a családokat is bevonva az óvodai nevelés folyamatába. Aktív **figyelmet fordítunk a lelkiállapot, fizikai állapot, anyagi lehetőségek romlásának** jeleire.

9.4.2.3.3. Segítő nevelés

"A nevelő első gondja legyen, hogy magát szerettesse meg; lassanként beáll helyette nem ugyan a félelem, hanem bizonyos önkénytelen tisztelet, melynek nagyobb nyomossága van, mint a félelemnek. /.../ Majd elkövetkezik az az idő is, hogy a gyermek, aki azelőtt tanítója kedvéért szerette meg a tudományokat, azután tanítóját fogja a tudományokért szeretni." (Erasmus, 1913.) A gyermek szükségleteire fölfigyelő, a gyermek igényeihez igazodó pedagógia. Előtérbe helyezi számunkra az intézményünk specialitásából fakadó szeretet pedagógiát, mely attitűdöt különösen is fontos betartanunk általános gyakorlatunk mellett a gyermekvédelemben is.

9.4.2.3.4. A gyermekvédelmi felelős, az óvodavezető, az óvodapedagógusok feladatai
Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Gyermekvédelmi esetek feltérképezése, feladatok meghatározása (esetmegbeszélések)
- Szükség esetén közös családlátogatás az óvodapedagógussal, tanácsadás,
- A feltárt problémák dokumentálása, nyomon követése, intézkedés rövid leírása,
- Gyermekvédelmi szempontból szükséges adatok, nyilvántartások vezetése;
- A szülők tájékoztatása a gyermekjóléti szolgálat munkájáról, elérhetőségéről
- Folyamatos kapcsolattartás a Gyermekjóléti szolgálattal, igény szerint idő és hely biztosítása a körzeti megbízottal való találkozásra
- A gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címének és telefonszámának közzététele
- Kapcsolattartás: védőnővel, körzeti orvossal, gyermek jóléti szolgálattal, nevelési tanácsadóval, logopédiai intézettel Óvodavezető feladatai:

- A köznevelési törvény módosítása 54. § (1) bekezdésében fő feladatává teszi a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését.
Felel:
- A pedagógiai munkáért, az intézmény ellenőrzési, mérési, értékelési és minőségirányítási rendszerének működéséért,
- A gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért;
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért
- A gyermekbalesetek megelőzéséért;
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.
- Kapcsolatot tart a konkrét esetekben a nevelési tanácsadóval, a gyámhatósággal, a pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, a családokkal foglalkozó szakemberekkel;
- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit;
- Fontos feladata, hogy segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását;
- Az intézményben jól látható helyen közzé teszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát;
- Tagja a gyermekjóléti szolgálat által működtetett települési észlelő és jelzőrendszernek (jelzőteam), melynek havonként tartott esetmegbeszélésein részt vesz.
- Krízis helyzetben kezdeményezheti a team soron kívüli összehívását;
- Köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén. A jelzést írásban esetészlelő lapon történik, közvetlenül a gyermekjóléti megbízottnak; Az óvodapedagógusok feladatai:
- Saját csoportjuk gyermekeinek figyelemmel kísérése az alábbi szempontok alapján:
- a gyermek viselkedése, magatartása játék során;
- a gyermek környezetéhez való viszonya;
- öltözké, ápoltsága;
- egészségi állapota; • étkezési szokásai;
- tápláltsága.
- Bármely fenti szempontban bekövetkező negatív változás jelzés értékű lehet a gyermek családjában, környezetében lévő esetleges problémákra.
- Elsődlegesen a családdal próbálja tapintatosan megbeszélni, feltárni a problémát, szociális érzékenységet előtérbe helyezve.
- Sikertelenség esetén a feladata, hogy jelzéssel éljen a gyermekvédelmi felelős felé.
- Az óvónő mérje fel a csoportjában lévő gyermekek közül a hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekeket.
- Felderítő tevékenysége érdekében végezzen családlátogatásokat.
- Jelezze a gyermekvédelmi felelősnek, ha a gyermek elbeszélései, viselkedése olyanra enged következtetni, ami fokozottabb figyelmet igényel – családlátogatás.
- A hátrányokat az óvodai nevelés lehetőségeivel igyekezzék enyhíteni
- Fordítson kiemelt figyelmet azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi-kulturális hátrányok gátolják

- Tartsa szem előtt, hogy az óvodáskorban a hátrányok mindenekelőtt a gyermek érzelmeit érintik. a gyermek magatartásában és teljesítményében megnyilvánuló negatív jelenségek alapja rendszerint ilyen tényező. legyen tudatában annak, hogy az úgynevezett halmozott hátrányok is ezen a talajon jönnek létre • Törekedjék a szülők bizalmának megnyerésére, mivel ez a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.
- **Támogassa a szülőket gyermekeik nevelésében, erősítse meg őket szülői hitvallásukban. Segítse bevonódásukat az óvoda életébe, hogy segíthesse gyermeknevelési kompetenciáik erősítését, a szülői reziliencia fejlődését.**
- A gyermek személyiséglapján feltünteteti – folyamatosan regisztrálja az egyéni bánásmódhoz szükséges nevelési feladatokat, eljárásokat, a konkrét eseményeket.
- Bejegyzí, hogy az alkalmazott eljárások, tevékenységi formák milyen eredménnyel jártak, szükséges-e és milyen változtatás, korrekció aktuális.
- Feljegyzí a családban bekövetkezett változásokat, a családdal való együttműködés történetét, a kapcsolatépítés feladatait.

9.4.3. Részfeladatok

9.4.3.1. A méltányos, kölcsönös be-, és elfogadást segítő nevelési folyamatok bevezetése, óvodai inklúziós program elkészítése

Óvodánk nevelési folyamatait kezdetektől a befogadó és elfogadó együttműködési stratégia, értékközpontú szemlélet jellemezte. Ezen értékek mentén szervezett nevelési folyamat, az egyre több kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek jelenléte kihívás volt gyógypedagógiai, fejlesztőpedagógusi végzettség, szakmódszertani tudás és speciális nevelési igényeket kielégítő szakmai tapasztalattal nem rendelkező testületünknek.

A bizonytalanságok ellenére megvalósuló gyermeki fejlődési utak, a szülői elégedettség, a szélesedő szakszolgálati kapcsolatrendszer, a módszertani fejlődés ebbe az irányba, a fejlődéslelektan eredményei, a köznevelési rendszer ez irányú elvárásai azonban megerősítették közösségünkben az inkluzív intézményi szemlélet megtartásának és fejlesztésének szükségességét. Erre irányuló működésünk tervszerű fejlesztését. 2019-ben csatlakoztunk az Oktatási Hivatal megkeresésére az **EFOP -3.1.5-16-2016-00001 – „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása”** kiemelt európai uniós projekthez, mely segítette áttekinteni intézményünk jó gyakorlatait és támogatott, műhelymunkán alapuló intézményfejlesztési célok kijelölésére adott lehetőséget. Ennek keretében célunk az esélyegyenlőséget, hátránykompenzációt, tehetséggondozást, óvoda-iskola átmenet megsegítését célzó folyamataink tudatos fejlesztése, inklúziós óvodai program elkészítése. Ezek érdekében pécsi általános iskolánkkal, nagyharsányi - inklúziós jó gyakorlattal rendelkező általános iskolánkkal, az EFOP projekt kapcsán együttműködő társintézményekkel és a BMPSZ Pécsi tagintézményének gyógypedagógusával szorosabbra fűztük szakmai kapcsolatainkat.

Az inklúziós óvodai program elkészítésének célja:

- Az intézmény inkluzív értékeinek tudatos megismerése és megfogalmazása
- A keresztyén értékekkel való összhang megteremtése
- Az azonosított, megfogalmazott értékeken alapuló partneri együttműködések szervezése, folyamatos közösségformálás
- A szülők és partnerek tudatos formában és a tartalommal történő bevonása a **családokkal történő hatékony együttnevelés érdekében**

Az inklúziós óvodai program elkészítésével kapcsolatos feladatok:

- Az intézmény inklúziós indexének megvizsgálása, értékelése
- A helyi értékek azonosítása
- Partnerek bevonása és érzékenyítése az innovatív, alkotó környezet fejlesztésére
- A megfogalmazott inkluzív keresztyén értékek alapján a tevékenységszervezési, tanulási utak fejlesztésének meghatározása
- A program elkészítése

Az óvodapedagógusokkal, a teljes munkatársi közösséggel szembeni elvárások, feladatok:

- Aktív részvétel az inklúziós index elkészítésében, értékeink beazonosításában
- Aktívan vegyenek részt ötleteikkel a fejlesztési javaslatok megfogalmazásában
- Az együttműködés során eltérő vélemények esetén is törekedjenek a másik véleményének el-, és befogadására, tiszteletben tartására. A közösség tagjainak által képviselt értékek iránti türelem és érzékenység megvalósítására.
- Köteleződjön el a szenvedők, rászoruló, fogyatékkal élők iránti szolidaritás, és a cselekvő együttérzés kimunkálására.
- Nyitott legyen a vele együtt dolgozó partnerek (gyermek, szülők, pedagógusok, egyéb munkatársak) igényeinek, nehézségeinek, erősségeinek – elfogadására, ennek fényében segítse a folyamatok megvalósulását támogató jelenléttel, asszertív, nyitott kommunikációval, konfliktusok feltárásával és kezelésében nyújtott támogatással.
- A nevelő-oktató folyamatok/szolgáltatások kialakítása során segítse a munkát a csoportja, illetve általa kezelt partnerek tervezésbe, programalkotásba, végrehajtásba történő **bevonás megszervezésével**.

9.4.3.2. Mese-zene program

Óvodánkban az utóbbi években egyre inkább jellemző a nem beszélő, korlátozott szókinccsel rendelkező, több helyes ejtési problémával küzdő kisgyermek. A digitális eszközök elterjedésével a gyermekek képi gondolkodása egyre inkább fejlődik, de nyelvhelyességük, anyanyelvi készségeik (színes, változatos szókinccs, beszédészlelés biztossága, hanganalízis, nyelvhelyesség, szóbeli szövegalkotási készség...stb.) az elvártnál – és főként a biztos olvasás-írás tanulási alapokhoz szükséges fejlettség mértékénél, – lassabb ütemben fejlődnek. A **mese- zene programot** a fenti hátrányok leküzdésének támogatására, az óvodaiskola átmenet nehézségeinek leküzdésére vezette be intézményünk. A Mesezene módszer a jelenkor multimediális változásaira jelenléttel, kollektív élménnyel, mesék összefüggő láncával, szabad zenéléssel reagál.

A mese-zene program célja:

- Mesékkel, játékokkal a gyermekek érdeklődésének felkeltése anyanyelvünk beszédhangjai iránt.
- Nyelvi késés vagy a diszlexia-veszélyeztetettség jeleit mutató gyermekeknél segíti a fonológiai rendszer megszilárdítását, a magán- és mássalhangzók rendszerének kialakítását, a print tudatosság fejlesztésének, illetve az alapvető olvasási képességek előhangolásának érdekében.
- A gyermekek a mesék világában, mozgásos, ritmikus zörej játékokkal ismerkedhetnek a hangok világával, fejlődhet fonéma észlelésük, helyes ejtésük.
- Formálódik ön-, és társismeretük, érzelmi intelligenciájuk **A mese-zene program feladata:**
- Fantáziavilágban, mozgó aktív játék közben a gyermekeket **ráébreszti** az olvasási folyamat alapját jelentő **beszédhang-betű** kapcsolatra. (A betűket ekkor még piktogramok helyettesítik: színes,

arckifejezéssel rendelkező lufi arcokként jelennek meg a magánhangzók, játékok képében a mássalhangzók.)

- A történetfolyam keretén belül gyakorolják a gyermekek az olvasástanulási folyamat egyik legnehezebb mentális műveletét, az összeolvasást, óvodában **a hang összevonást**, azaz két hang/betű (jelen esetben piktogram) egységben való szemlélését is.

A mesékben emberi tulajdonságokkal rendelkező, szerethető karakterek jelenítik meg a hangokat. (az "í" hangot mindig nevető Lila Lufi, a "n" hangot Nénó Zénó, a mentőautó...stb.) Ezeknek az **emberi tulajdonságoknak, érzéseknek a megfogalmazását** reprodukálják a játéokban beszélgetésben a gyermekek, **ismerkedve saját érzelmeikkel, érzéseikkel.**

Az óvodapedagógus feladata:

- A módszer állandó helyének tervezése az iskola előtt álló gyermekek heti rendjében
- Pedagógustársával, dajkájával a módszer hatékony megvalósításához szükséges rítusok megtervezése, kialakítása
- A mesékhez szükséges eszközök beszerzése, elkészítése
- A módszer megismertetése a szülőkkel, együttműködésük megnyerése a továbbélés biztosítására
- A mesék élményszerű és fonológiai tudatosságot segítő módon történő bemutatása **Az**

óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- A csoportjában való alkalmazás előtt frissítse fel tudását, ismerkedjen meg a módszertani kézikönyvvel
- Legalább 1 hospitáláson vegyen részt az alkalmazás előtt olyan kollégánál, aki régebb óta gyakorolja a megvalósítást
- Ismerje fel a módszer szükségességét, tudatosan kezelje alkalmazásának előnyeit
- A beszélgető körben a gyermekek érzelmi megnyilvánulásait, élménymegosztásait tudja tapintattal kezelni, értő figyelemmel, de kellő mederben tartva a beszélgetéseket.
- Ossza meg a szülőkkel a továbbéléshez szükséges játékokat, feladatokat, vonja be őket a megvalósításba.

9.4.3.3. Varázsjátékok bevezetése

Az óvodás-, és kisiskoláskorban a képzeletnek vezető és szervező ereje van a gyermekek értelmi (kognitív), érzelmi (emocionális) és társas (szociális) életében. A képzelet *képet* teremt, ami lehetővé teszi, hogy a gyermekek *képessé* váljanak új dolgokat teremteni, megtanulni, begyakorolni. Képet teremtenek magukban a másikkal való kapcsolódás öröméhez, és segítségével mélyebben átélnek élményeiket, az azokat megtöltő érzelmekkel együtt. A Varázsjátékok a képzelet birodalmába röpitik a gyermekeket, ahol létrehozhatják saját belső képi világukat, melyek vezérlő egységként működnek a képességek kimunkálásában, az élmények feldolgozásában.

Varázsjáték célja:

- Értelmi nevelés (gazdag képzeleti működés, emlékezet, figyelem, kreatív problémamegoldó gondolkodás)
- Érzelmi nevelés (énkép, önismeret, önértékelés, elfogadás, normák alakulása, érintéskultúra alakulása)
- Testi nevelés (téri tájékozódás, érzékszervek bemozdulása) **Varázsjáték feladata, illetve segítséget nyújt:**
- Az SNI gyermekek elfogadásában, a velük való tartalmas munkában
- A magatartászavaros gyermekek csoportra hangolásában
- A hipermotilitásra hajlamos gyermekek belső ritmusának megtalálásában
- A játékfolyamatban megszülető csenddel segíti a visszahúzódozó gyermekek kinyílását
- Oldja a magukba forduló gyermekek zártságát
- Emeli a kognitív képességek szintjét

- Megerősíti a társas kapcsolatokat, a felnőtt-gyermek kommunikációját...

Az óvodapedagógus feladata

- A varázsjáték napi-és heti rendbe illesztése
- Szervezési feladatok (csoportszoba kialakítása, csendes, nyugalmas állapot megteremtése)
- A módszer megismertetése a szülőkkel, együttműködésük megnyerése a továbbélés biztosítására •
A képzeletjátékokhoz szükséges tér, és idő biztosítása
Szükséges eszközök biztosítása (ceruzák, rajzlap, rajztábla, diktafon)

Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Hit és bizalom az óvodapedagógus részéről, hogy a gyermekek képesek szabadon, felelősen, értőn saját belső világuk felé fordulni
- Elköteleződés a módszer iránt
- A játék során elkötelezetten **kísérő** felnőtt marad

9.4.3.4. Óvoda-iskola átmenet megsegítését célzó program

Óvodánk a vegyes és homogén csoportszervezés mellett, főként az óvodában maradó, illetve kora és érettsége alapján jól megjósolhatóan biztosan utolsó évét óvodában töltő gyermekek számára a hatékonyabb óvoda-iskolaátmenet biztosítása érdekében egy iskola-előkészítő csoportja biztosítja gyermekek nevelését-fejlesztését.

6 éves kor előtt, az óvodában a mozgás, a nyelvi, a kognitív illetve az érzelmi,- szociális területek és a tanuláshoz szükséges képességek együttes, egyidejű fejlesztése jó megoldás a későbbi iskolai kudarcok elkerülésére. Ezért **fokozott figyelmet kívánunk fordítani az iskolai alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.** Az óvodáskorú gyermekek sajátosságainak ismerte mellett célunk a jövőben óvoda-iskolai munkacsoport létrehozása, az átmenet sajátosságainak, elveinek, módszertanának **tanítókkal közös tervszerű kimunkálása.**

Óvoda-iskola átmenet megsegítését támogató program célja:

- Az óvoda és iskola együttműködésének fejlesztése az életkori sajátosságokra és eltérő egyéni képességekre alapozott átmenet megsegítése érdekében
- Iskolai beilleszkedés megsegítése, átvezetés gyakorlatának kidolgozása, biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése.
- Nem a tárgyi tudás, ismeretnyújtás mennyiségének növelése a cél az előkészítés során, hanem inkább **a megismeréshez szükséges képességek tudatos formálása.**
- Kiemelt fontosságú a mentális, kommunikációs, manuális képességek, a kapcsolatteremtő és probléma megoldó képességek fejlesztése.
- Az iskolai életmódra való kíváncsiság felkeltése.
- Az iskolai környezet, iskolai szokások szabályok megismertetése **mind a gyermekekkel, mind a szülőkkel.**
- Megváltozott napirenddel a gyermekek megváltozott szükségleteihez való alkalmazkodás biztosítása, a szervezet fokozatos felkészítése a tevékenyebb életmódra.

Óvoda-iskola átmenet megsegítését célzó program feladata:

- A gyerekek iskolai taneszközökkel (pl. füzet, ceruza, radír) való játékos megismertetése.
- A különböző tanulási technikák gyakorlása (projekt munka, mikro-csoportos együttműködés, páros munka, gondolatérték, piktogramos projektterv, képes időtervező, feladattervező tábla,...stb.)
- Még következetesebb szokásrenddel, differenciált intenzívebb eszközhasználat biztosításával a feladatérettség, kitartás fejlesztése.

- Speciális lehetőségekkel élve (fejlesztő mikro-csoportos tevékenykedtetés, mese-zene módszer alkalmazása, mozgásfejlesztő eszközök használatának gyakori biztosítása,- tornaszoba melletti fizikai közelség kihasználása,- ...stb.) komplex kognitív képességfejlesztés megvalósítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az iskola-előkészítőbe felmenő csoportjáról a kísérő pedagógus széleskörű tájékoztatást nyújt az év előkészítő szakaszában az óvoda-iskolás csoportot váró pedagógusnak. (Érdeklődés és lehetőség szerint részt vehet a leendő elsős tanító néni is.)
- A leendő elsős tanítókkal idő és feladattervet készítenek az együttműködések tartalmának és idejének kidolgozásához.
- A gyermekekkel meglátogatja az iskolát, megismerteti a szülőkkel és gyermekekkel az iskolai szokásokat, szabályokat, elvárásokat.
A szeptemberi hónapban átfogóan figyelje meg a gyermekek érettségének alakulását, egyéni képességeik fejlettségét.
- **Fordítson figyelmet azoknak a gyermekeknek a meghatározására, kijelölésére, akiknek hátránykompenzációja, esélyegyenlősége biztosításához mikrocsoportos tevékenységekben fogja a fejlődési hátrányok felszámolását biztosítani.**
- Szervezze meg a mikro-csoportban való fejlesztő játékokat heti 1 alkalommal október 15-től május 31-ig terjedő időszakban, felváltva pedagógus társával, lehetőleg fedési időben.
- Alakítsák ki a fő folyamatok tükrében a csoport lehető legkiegyensúlyozottabb terhelést biztosító napi és heti rendjét, ügyelve arra, hogy a játék és mozgáslehetőségek minél többször megjelenjenek a változatos és sokféle tevékenység és műhelymunka szervezése mellett.
- Végezzék el a gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát a helyben szokásos módszerrel (DIFER) novemberben, és ennek eredményeit osszák meg a leendő elsős tanítókkal.
- Az első félévben legalább 1-1-alkalommal hívják meg házi bemutatóra a tanítókat.
- Az iskoláról szóló tájékoztató szülői értekezlet megtartására hívja meg a tanítókat.
- A projektek tervezésébe egyre inkább vonják be a gyermekeket, és a megvalósítás során a gyermekek érdeklődési területeihez illeszkedő, önálló feladatvállalásra, felelősségek meghatározására ösztönözzék őket.
- A feladatvállalások megosztásának technikáját dolgozzák ki a szülőkkel, támogassák együtt a gyermekeket az indirekt ösztönzésben, megoldások keresésében.
- Kezelje kiemelten a munkavégzést az erre lehetőséget adó projekteknél, (savanyítás, kenyérsütés, aszalás, kert-, udvar rendezés, szüret, dióverés....stb.) segítve a folyamatban való gondolkodást, együttműködést, kivárást.
- Fordítson kiemelt figyelmet a munkavégzés és barkácsolások során az eszközhasználat rendszeres gyakorlására, a helyes végrehajtás ellenőrzésére.
- A tanulási környezet, „rend képlet” formálódása érdekében a csoportban dolgozó felnőttek fordítsanak kiemelt figyelmet az önkiszolgálással, rendrakással kapcsolatos feladatok ellátásnak megvalósítására.
- Alkalmazzon lehetőleg minél gyakrabban nyelvi, logikai, érzékelés-észlelés fejlesztő játékokat munkája során.
- **Ha egy –egy gyermek egyéni fejlődése, fejlesztése szükségessé teszi, működjön együtt a szakfeladatot ellátó kollégákkal, családsegítővel, pszichológussal, illetve minden lehetséges alkalommal a tanítókkal, a gyermekekhez való kötődés, fejlődésük megismertetésének támogatása érdekében.**

- Szakvéleményével, szülői indoklás szakmai tartalmának megfogalmazásával igény szerint segítse a szülők óvodában maradási kérvényének elkészítését.

Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- Tájékozódjon az iskola-előkészítő szakasz sajátosságairól, módszertani frissítési lehetőségeiről
- Vegyen részt a BMPSZ által biztosított hospitálási és fejlesztési játék készítési, konzultációs lehetőségeinek alkalmain.
- Az iskolai életmódra való felkészítést is az óvodás gyermekek szükségleteire alapozottan tervezze és valósítsa meg.
- Hangsúlyosan kezelje a differenciált fejlesztést, egyéni fejlődési utak támogatását.
- Fektessen fokozott hangsúlyt az iskola-előkészítő év szokásrendszerének kidolgozására, lehetőség szerint gyermekekkel közös szokás-, szabály-, ösztönző rendszer kimunkálására.
- Tudjon együttműködni a tanítókkal az átmeneti szakasz hatékony szervezése érdekében.

9.4.3.5. Kett –módszer, értelemorientált pedagógia alkalmazása

Intézményünk hagyományosan hangsúlyosan kezeli a kognitív intelligencia művelése mellett az érzelmi intelligencia fejlesztését. Fontosnak tartjuk az élménypedagógiai módszerek, drámapedagógia alkalmazását. Tehetségműhelyeink elindításakor ezért nem hagyományos Mese-műhelyt, hanem drámajátékokat alkalmazó személyiségfejlesztő dráma műhelyt indítottunk a jól kommunikáló, nyílt és együttműködésre kész gyermekeinknek. A drámapedagógia iránti elköteleződésünk után ismertük meg Franz Kett kezdetben óvodások valláspedagógiai nevelésének gyakorlataként induló Kett-módszert, ami **értelemorientált alkotó pedagógiai módszerré** alakult át. Ezt az óvoda-iskola átmenet komplex megsegítésére alkalmazták a bajor óvodákban. A módszert egyre jobban megismerve sokszínűen alkalmazzuk óvodai mindennapjainkban.

1. Keresztyén óvodaként a **dráma műhelyünket bibliodráma- műhelyé alakítottuk**, melynek foglalkozásait e módszer rendje szerint végezzük.
2. **Környezeti és mese feldolgozás** tartalmú komplex alkotótevékenységek **alkalmi** megvalósítását végezzük esetenként a módszer és/ vagy a Kett- eszközök alkalmazásával.
3. Virágvasárnapi **bibliai történet feldolgozás szemléltetését** végeztünk a módszer elemeinek felhasználásával.

Kett –módszer, értelemorientált pedagógia alkalmazásának célja:

- A gyermek önmagáról szerzett tapasztalatainak elmélyítése, ezek bensővé válásának segítése, s a gyermek testi-lelki-szellemi egységélményének erősítése.
- A gyermek természettel való egységélményének fejlesztése, önmagáról és a világról alkotott meditatív látásának mélyítése.
- A gyermek önmagához való visszatérésének, az „önmagánál levésének”, (befelé figyelés) azaz összpontosításának a biztosítása.
- Az „egészen jelenlétben”, az „itt és most”-ban, a gyermek egyéni és a csoport együttes összeszedettsége erősíti az együttlétet, az együtt létezés örömeinek megélését.
- Középpontra figyelés, „értelmes” cél kijelölés gyakorlatának segítése, gyermekek lelki, szellemi középponttal való ismerkedésének támogatása.
- A gyermekek lelki, szellemi megérintettségének biztosítása a szimbolikus eszközkészlet alkalmazásával, majd a megérintettség megélésének, belső képének egyéni megformálási, egyéni alkotási lehetőségének megteremtése.

Kett –módszer, értelemorientált pedagógia alkalmazásának feladata:

- Érzékenyítés a természettel, teremtéssel való kapcsolat elmélyítésére.
- Érzékenyítés „találkozásokra” való értő figyelemre
- A gyermekek szimbólum és jelképismeretének fejlesztése
- A gyermekek kreativitásának fejlesztése **Az óvodapedagógus feladata:**
- Aktív, alkotói részvétel, mint tapasztalati tanulás lehetőségének biztosítása a közös tevékenység során.
- Segítségnyújtás a speciális eszközök elkészítésében karbantartásában.
- A hatékony foglalkozások megtartásához szükséges átgondolt körülmények biztosítása (eszközök, atmoszféra, szükséges attitűd)
- Tapintatosan ösztönözze a gyermekeket az együttalkotás megvalósítására
- Türelemmel, mintaadással, de következetesen ismertesse meg a gyermekekkel az eszközök tiszteletét, a velük való bánásmód szabályait
- Foglalkozásaiban tudatosan alkalmazza a módszer által elvárt mozgásos, táncos zenei elemeket.
- A foglalkozások vezetése során helyezzen hangsúlyt az összeszedettség, együttműködés, közösen megélt öröm átélésének biztosítására, fogalmak, belső képek alkotásának támogatására.

Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások:

- Nyitott legyen a gyermekekkel való alkotó együttlétre, aktív figyelemre
- Halk, türelmes tisztelet teli mintát adjon mind az eszközhasználatra, mind az egymáshoz való odafordulásra a tevékenységek irányítása során
- Ne értékelje a gyermekeket, sem alkotásaikat, szervezze a foglalkozást magáért a tevékenység öröméért..
- A gyermekek igényeinek figyelembe vételével adjon lehetőséget az alkotásra vagy szükség szerint épp az abban való részvételből való kilépésre.
- Az speciális eszközök, módszerek, módszertan megismerése, az eszközök nyomon követhető használata, majd további hozzáférés biztosítása a kollégák számára.

10. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

10.1. Játék

10.1.1. A játék alapja

A játék a 3-7 éves gyermek legfontosabb, mindennapos, önkéntes, önmagáért való szabad, élményeken alapuló, személyiségét fejlesztő örömforrás. Alapvető szükséglete, spontán tevékenysége és a tanulás színtere a gyermeknek.

10.1.2. A játék célja

- A gyermek több síkon így érzékeléssel, észleléssel, mozgással, emocionálisan és intellektuálisan tapasztalja meg az őt körülvevő világot.
- A benyomásait személyiségén átszűrve, játékban spontán adja vissza.
- Játék közben észrevétlenül formálódik a gyermeki pszichikum valamennyi funkciója.

10.1.3. A játék feladata

- Fejleszti a gyermek megismerő képességét, kezűgyességét, motorikumát, mozgását, testi erőnlétét, képzelő erejét, nyelvi kommunikációját.

- Megtanulja a gyermek a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alapformáit.
- Gyakorolja a keresztyén erkölcs jellemzőit.
- Fejleszti a gyermek értelmét, gondolkodását.
- Gazdagodik ismerete, tapasztalata, érdeklődési köre, integrálja a külső és belső világot.

10.1.4. Az óvodapedagógus feladata

- Nyújtson változatos élményszerzési lehetőségeket, cselekvésre ösztönző környezetet
- Biztosítsa a gyermekek számára a szabad téralakítás, mobilitás és a különféle eszközök játék eszköz használatának lehetőségét, ha a játék fejlődése ezt igényli
- Biztosítson megfelelő mennyiségű és minőségű, több funkciós játékeszközöket
- Segítse a gyermeki fantázia kibontakoztatását, leginkább a különböző anyagfélésegek, a” bármi lehet belőlük anyagok” alkalmankénti felhasználását: homok, víz – a csoportszobában is-, kavics, termések, magok, gyékény, kukoricacsutka, csuhé, bőr, gyöngy, rongy, fa, karton.
- Folyamatos napirend szervezésével segítse az egyéni szükségleteknek megfelelő rugalmas játékidő alakítását a gyermekek számára
- Alakítsa a szülők játékkal kapcsolatos ismereteit, fogadtassa el a játék értékét, és fejlesztő hatását
- Fordítson figyelmet a játék tartalmának, eszközeinek gazdagítására. Változatos, sokféle nehézségi fokú játék- és mozgás lehetőség nyújtása a gyermekeknek a csoportszobában és az udvaron.
- Alakítsa ki a játékeszközök elérhetőségét a gyermekek számára, tanítsa meg, hogy vigyázzanak rájuk, óvják őket, és a játék végén a helyére tegyék vissza.

10.1.5. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Az óvodapedagógus biztosítsa, feltételteremtő tevékenysége mellett, tudatos jelenlétével, indirekt irányításával, ösztönző magatartásával, szükség és igény szerinti együttjátszásával a játék folyamatát.
- Bizonyos gyermekek esetében biztosítsa a játéktér kitérítését, szervezhessenek játékot kuckókban, az öltöző sarkában, csepphintában. (5-6-7 évesek, akik már szeretnek a felnőttektől távolabb is játszani)
- Vonja be a játék feltételteremtő tevékenységének megteremtésébe a pedagógiai asszisztenst és a dajkát
- Játékirányításában kerülje el a gyermek kezdeményezőkedvét, spontaneitását sértő, a játék intimitását zavaró, rejtett utasításokat, vezető szerepének, saját elképzelésének hangsúlyozását. („Csak” figyeljen, ne fontoskodjon, de mindig álljon készen, érzettesse a gyermekkel, hogy kéznél van, partnere. Együtt érzőn, őszintén értékelje, hogy a gyermek mit csinál, mit tesz, fogadja el, hogy milyen érzéseket mutat.)
- Kezdeményezései szervezését akkor végezze, ha nincs elmélyült játék, tudatosan kezelve hogy a csak ilyenkor alkalmazhat játékos tanulási fejlesztési folyamatot, annak ismeretében, hogy elkülönül a játék és játékos tanulás. A játék önmagáért való tevékenység melynek végzése során tanulja a gyermek a világot, mint a játékos tanulás által.

10.1.6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot válasszon
- Vegyen részt aktívan erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban
- Legyen képes saját élményei eljátszására, a szerepek elosztására, a megbeszélte szabályok betartására

- Legyen képes szabályjátékok megtanulására
- Élvezze a szabályjátékokat, tudjon a célért küzdeni, de képes legyen a kudarcot és a sikert kezelni
- Válgjék elfogadóvá a viselkedési normákkal szemben
- Válgjon igényükké a közös játék, együttműködés a társakkal, egymás ötleteinek, javaslatainak elfogadása
- Tudják kifejezni tapasztalataikat, elképzeléseiket esztétikai és szociális élményeiket a bábozás, dramatizálás eszközeivel.

10.2. Munka jellegű tevékenységek

“És fogta az Úristen az embert és helyezte az Éden kertébe, hogy az művelje és őrizze”

(1 Mózes 2,15)

10.2.1. A munka jellegű tevékenységek alapja

A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Hozzá tartozik a társadalmi életre, gyakorlatra való felkészítéshez Pozitív élmények átélésére ad lehetőséget, amik újabb motivációként hatnak. Fontos hogy a gyermeknek ne kényszer legyen a munka, hanem pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől kapjuk feladatunkat.

Munka jellegű tevékenységek az óvodánkban:

- Önkiszolgálás: Testápolás (egészségvédelem)
Étkezés (kulturált)
Öltözködés (rendezett külső megjelenése)
- Környezet rendjének megőrzése: teremrendezés terem felsöprése játékok elrakása
- Alkalomszerű munkák: kisebb megbízatások teljesítése
- Naposi munka: étkezéshez szükséges teendők elvégzése
foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése
- Növény (állat) gondozás: a csoportszobákban lévő növények, virágok ápolása,
óvodánk kiskertjének gondozásában való részvétel
udvarunk fáinak, bokrainak védelme, télen a madarak etetése

10.2.2. A munka jellegű tevékenységek célja

- Értékteremtő, együttműködési képesség fejlesztése,
- A kitartás, felelősségérzet fejlesztése
- A tevékenységek során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal bővítése
- A játék- tapasztaltatás- tanulás hármásának érvényesítése a mindennapi munkatevékenységben.
- A fokozatosság elvének betartása a szabálytudat kialakulásánál.
- Jártasságok alakítása az eszközök, szerszámok használatában
- A munkájuk fontosságának éreztetése, mely hangsúlyozottan örömteli tevékenység kell, hogy legyen.
- Munkájukkal másoknak is örömet szereznek, ezáltal megerősödik a szociális kompetencia.
- Az egyén és társadalom közötti interakciók, együttélés szabályainak fejlesztése, ami által fejlődik az egyén is.

10.2.3. A munkajellegű tevékenységek feladata

- A gyermekek önkéntességének, nyitottságának, megismerési vágyának tudatos felhasználása

- Önálló döntés, munkamegosztás fejlesztése
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok támogatása
- A munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a kötelességtudatát, közösségi kapcsolatát, környezetbarát életmód megalapozását
- A gyermekek kötelezettség vállalásának, célirányos fegyelmének kialakítása

10.2.4. Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek életkorának egyéni sajátosságainak megfelelő feladatok adása;
- Tanítsa meg a gyermekeket a munkafolyamatok helyes menetére, a balesetveszély elkerülésére, a munkaeszközök helyes használatára;
- Bízassa a gyermekeket az egymással való együttműködésre;
- Segítse a feladattudat kialakulását;
- Segítse a gyermeket az önkiszolgálásban; (jártasság kialakulásában, munkafogások megtanulásában, egyre önállóbb munkavégzésben)
- Ösztönözzön az alkalomszerű munkák vállalására;
- Tanítsa meg a gyermeket a hálaadás szóban történő kifejezésére;
- **A néphagyományokhoz kötődő ünnepekre való készülődés során ismertesse meg olyan munkatevékenységekkel, mint pl. szüretelés, savanyítás, népi kismesterségek gyakorlása, mézeskalács sütés, kenyérsütés, tojás festés, termések gyűjtése stb. Az óvónő álljon mindig modellként a gyermek előtt.**

10.2.5. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Nevelje a gyermeket a teremtet világ tiszteletére és a hozzá kapcsolódó feladatok elvégzésére
- Biztosítsa a munkavégzés feltételeit, balesetmentes eszközeit;
- **Munkavégzése, elhivatottságának kifejezése legyen modell értékű a gyermekek számára, viselkedésével közvetítse a gyermekeknek a munka szeretetét, értelmét, áldását.**
- Megfelelően szervezze a tevékenységeket, hogy a kényszerhelyzetek és a tömegesség elkerülését biztosítsa
- Legyen elfogadó az egyénileg változó intenzitással, feladatvállalással.

10.2.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként is feladatokat
- Végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat, de ismerje saját képességeinek határait is
- Tudja használni az egyszerűbb eszközöket, ismerje a használatukkal járó veszélyeket
- Legyen képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére
- Legyenek rendszeresen visszatérő feladatai
- Legyen igénye a kisebb hibák kijavítására
- Gondozza és óvja a környezetében lévő növényeket, állatokat, aktív cselekvéssel védje, szépítse környezetét
- Teljesítse pontosan megbízatásait
- Ismerje fel a segítségadás lehetőségeit
- Önállóan, igényesen végezze naposi munkáját

- Szeressen közösségben dolgozni
- Vegye észre a környezetében adódó munkalehetőségeket

10.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

10.3.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás alapja

Óvodás korban a játék és a tanulás összekapcsolódik. Játék közben a gyermek szinte észrevétlenül tanul. A játék az óvodai tanulás legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A gyerek személyisége és tevékenysége egymásra hatva fejlődik.

Az utánzós, modellkövetéses magatartás, és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a minta.

Az óvodai tanulás „módszertana” nem akkor korszerű, ha a jelenlegi iskolai modellhez kötődik, hanem, ha eléri célját: tanulásban (is) kompetens gyereket nevel, amely képessé teszi őt az élethosszig tartó tanulásra. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzós, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó spontán helyzetekben, valamint az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon, kirándulásokon, élményszerző tevékenységekben, projektek megvalósítása során valósul meg.

10.3.2. A tanulás lehetséges formái az óvodában

A beszéd fontos eleme a tanulási folyamatnak. A megfelelő kommunikáció serkenti a gondolkodást, a gondolkodás fejlődésével eredményesebb lesz a tanulás.

A 3-4 éves gyermekeknél elsősorban a cselekvések, bemutatások, spontán szerzett ismeretek, tevékenységek alapozzák meg az ismeretszerzést.

Az 5-6-7 évesek már igénylik a pedagógus által irányított, megtervezett, magyarázatokkal, cselekedtetéssel, mélyebb összefüggések feltárásával szerzett ismeretek feldolgozását, a tanultak rögzítését.

A lehetséges szervezeti formák:

- A játékba integrált tanulás során az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.
- A gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzés, önálló és irányított tapasztalatszerzés, tevékenységeken keresztül, cselekvéses tanulási forma
- Az érzelmi megközelítésű, saját élményű tevékenységek
- **Utánzós minta, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások kialakítása)** • Az óvoda által kezdeményezett kötetlen és kötelező foglalkozások. (pl.: mozgás, hittan testnevelés)
- **Projektek komplex, párhuzamos tevékenységszervezésben történő megvalósítása.**
- Óvodapedagógus által irányított interaktív felfedezés
- **Problémaszituáció teremtése, gyakorlati problémamegoldás**

Az irányított cselekvéses ismeretszerzésre számítható optimális időkeret:

Kiscsoport: 10 - 15 perc

Középső csoport: 20 – 25 perc

Nagycsoport: 30 – 35 perc

10.3.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja

- Az egész személyiségre képességfejlesztése sokoldalú cselekedtetés közben
- Tanuláshoz való pozitív viszony, az iskolakezdésre kész, szociálisan érett állapot kialakítása
- A felfedezés, kutatás örömeinek biztosítása

- Megismerési vágyának kielégítése
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- Akarati tulajdonságok fejlesztése: kitartás, pontosság, feladattudat, önállóság
- **Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely első sorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.**

10.3.4. A tevékenységekben megvalósuló tanulás feladata

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak, a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése
- Gazdag élményorientált cselekvések gyakorlása során az aktivitás örömeinek átélése a tapasztalatszerzésben
- A hagyományörzés, környezet-, természetvédelemmel kapcsolatos tevékenységek végzése során pozitív attitűdök, nemzeti identitástudat erősítése, formálása
- Együttműködés, feladattudat, feladattartás fejlesztése
- Ismeretszerzési technikák, szervezeti formák gyakorlásával iskolai rutink megalapozása

10.3.5. Az óvodapedagógus feladata

- Sokoldalú cselekedtetés, témák komplex feldolgozása (kevesebbet, több oldalról, alaposan elemezve), az érzékelésre alapozva.
- Tanulást támogató környezet megteremtése, mely a gyermekek előzetes tapasztalatira, ismereteire épít
- Folyamatos megfigyelés során a gyermek képességeinek felmérése, ennek ismeretében fejlesztése
- Tehetséggondozás, felzárkóztatás, prevenció megvalósítása
- A pedagógiai asszisztens az óvodapedagógus irányításával közreműködik a gyermeket fejlesztésében, foglalkozásokon egyénileg segíti a gyerekeket
- A gyermek tapasztalataira, aktuális élményvilágára való támaszkodás
- Az óvodapedagógus és a gyerek aktív együttműködése,
- Az óvodapedagógus a dajka és a pedagógiai asszisztens együttműködése,
- Hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtése (motiváció)
- A kutatás, felfedezés öröméhez való lehetőség biztosítása
- Természetismereti játékok alkalmazása, mely elősegíti és elmélyíti az új ismereteket
- Segítség nyújtása olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyben saját teljesítő képességét megismerheti- projektpedagógia, projekt módszer tudatos alkalmazása
- Elegendő idő és élmény biztosítása a tapasztalatszerzésre
- A gyermek személyre szabott pozitív értékelése, a személyiség kibontakozásának segítése
- A hagyományörzés, a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használjuk a spontán, a szervezett és az utánzások tanulásra.

10.3.6. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- A családokkal való együttműködés során fogadtassuk el a szülőkkel a gyermeki tanulás sajátosságait.
- Fektessen hangsúlyt a differenciált tevékenységszervezési formákra, az inkluzív módszerek megvalósítására

• Építsen a gyermeki kíváncsiságra, („Tanul attól, akit szeret, s az által amit szeret.”Tanulja önmagát és az életet!)

„Használja fel” a gyermekek aktivitását

- Értékelje a kreatív megoldásokat
- Teremtse meg a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit
- Egyénhez mérten értékeljen
- Biztosítsa az örömteliséget
- Építsen a meglévő ismeretekre, lehetőség szerint vonja be a gyermekeket a tanulás tervezésébe
- Folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.

10.3.7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Képes gondolatait érhetően szavakba, mondatokba foglalni, folyamatosan kommunikálni
- Elkülöníti a mese és a valóság elemeit
- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet
- Szívesen vesz részt különböző irányított tevékenységekben,
- Képes önállóan konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni,
- Kialakul az iskolára való alkalmasság mértékében feladattudata, feladattartása, önfegyelme
- Egyre több szabályhoz tudjon igazodni,
- Tudja késleltetni szükségletei kielégítését
- Önálló a begyakorolt feladatok megoldásában
- Felfedezi az ok-okozati viszonyokat
- Neurológiai és egyéb hátrányokkal küzdő gyermek esetében csak speciális szakember segítségével érhető el a fent leírt szint.
- Kialakul a belső motiváltság, kíváncsiság, megismerési vágy a tanulás során

10.4. Mindennapos mozgás

10.4.1. A mozgásfejlődés alapja

A mozgás az egészséges kisgyermek biológiai szükséglete.(szüntelenül mozgásban van). Fejlődik általa a gyermekek teste, lelke és gondolkodása. Nélkülözhetetlen a környezethez való alkalmazkodásban és az észlelési (percepció) folyamatok, látás, hallás, tapintás fejlődésében A mozgás test és az agy kommunikációja, a mozgásos játékok örömeimény forrásai. Az óvodai életben a mozgás lehet spontán és szervezett. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A rendszeres, a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó egészségfejlesztő mozgásos játékok, feladatok a képességek, készségek kialakításának és formálásának eszközei.

Hozzájárul a harmonikus összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához, a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A különböző mozdulatok, mozdulatsorok begyakorlásával a gyerekek testükön keresztül tapasztalják meg a világ törvényszerűségeit. Érzékszerveik fokozatosan keresik egymással az összhangot, ismeretlen összefüggéseket fedeznek fel. A gyermek mozgásának fejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról.

10.4.2. A mindennapos mozgás szervezeti keretei

- **spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység**
- **irányított, mindennapos mozgás fejlesztés**
- **szervezett mozgásos tevékenység**

10.4.3. A mozgásfejlesztés célja

- Mozgáslehetőségek gyakorlásával a mozgásszegény életmódot kompenzálása
- **A természetes, harmonikus mozgás fejlesztése spontán játékos formában,**
- A mozgással a későbbi tanulás megalapozása és a tanulási nehézségek kiküszöbölése.
- Testi képességek alakítása: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, helyes testtartás, izomegyensúly, teherbíró képesség
- Részképességek fejlesztése: alaklátás, formaérzékelés, térérzékelés, testséma, motoros fejlődés, egyensúlyérzékelés, kognitív feladatok, szocializációs folyamatok.
- Személyiségtulajdonságok fejlesztése: bátorság, fegyelmezettség, kitartás, egymás segítése, társra figyelés
- Tapasztalatok szerzése a tényleges „én” határaitól, kipróbálhatja énjét társaival.
- Az agyi idegpályák hálózati kialakulásának elősegítése
- Agyi funkciók serkentése, nagymozgások fejlesztése, a mozgás feletti kontrollt erősítő gyakorlatok alkalmazásával.
- Differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a motoros képességek fejlesztése
- Finommotorika, finom mozgás képességének fejlesztése
- Perifériás látás fejlesztése,
- Tér,- és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Szem,- kéz,- láb koordinációjának fejlesztése
- Testrészek, testséma megismerése

10.4.4. A mozgásfejlesztés feladata

- **A kisgyermek fizikumának edzése, állóképesség növelése**
- A testtartás stabilizálása a tartóizmok erősítésével
- A kéz izomzatának erősítése.
- Erő, gyorsaság, állóképesség, egyensúlyérzék, koordináció, ügyesség fejlesztése.
- **Gondozás és egészséges életmódra nevelés.**

10.4.5. Az óvodapedagógus feladata

- Spontán és a gyermekek kezdeményezésére kialakult mikro-csoportos mozgásszituációk kiaknázása
- A spontán játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységek, egészségfejlesztő testmozgások szervezése naponta, (minden nap legyen irányított, szervezett testmozgás)
- Szervezett testnevelés, játékos mozgás heti rendszerességgel való tervezése
- Szabályhoz való alkalmazkodás, szabálykövető társas viselkedés alakítása
- Mindennap lehetőség biztosítása, minél hosszabb időn keresztül a szabad levegőn való mozgásra szervezeten és spontán módon eszközökkel és a nélkül
- Önálló és irányított tapasztalatok szerzése. A szabad mozgás biztosításával lehetőség adása az irányított mozgástevékenység során megismert mozgásformák többszöri ismétlésére, gyakorlására
- Preventív láb és testtartásjavító torna szervezése
- Ritmusra, zenére történő mozgás fejlesztése, a zenés mozgásfejlesztés bővítése a népi gyermekjátékokkal, néptánc elemeivel

-
- Kirándulás szervezése a természetben
- **Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.**

10.4.6. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- A csoportszobában a mozgásra készítő eszközök cserélése, a gyermek érdeklődésének, fejlesztésének megfelelően
- Derűs légkör biztosítása
- Lehetőség biztosítása minden gyermek számára az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő mozgásra
- Megfelelő terhelés biztosítása az egyéni fejlettséget figyelembe véve
- A „Mozgáskotta” komplex személyiségfejlesztő módszer és az „Így tedd rá!” módszereinek, eszközeinek alkalmazása a mozgáskínálat színesítése érdekében

Szükséges és elégséges szabályok kialakítása a gyermekek spontán mozgástevékenység szervezéseinek balesetmentes biztosítása érdekében.

Az iskola-előkészítő csoport, illetve korosztály mozgásfejlesztésében részesítse előnyben az idegrendszer érlelését segítő speciális mozgásformákat, mozgásos játékokat

- A mozgásfejlesztésben részesülő gyermekek terapeutáival való kapcsolattartás kiemelt kezelése az iskola előtti évben
- Gondoskodjon változatos mozgáskombinációk biztosításáról

10.4.7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel felszabadultan mozogjon
- Mozgása koordináltabb, pontosabb, ügyesebb, megfelelő ritmusú legyen
- Alakuljon ki a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly
- Cselekvőképessége gyors, mozgásában kitartó
- Kialakul ki térbeli tájékozódó képessége (mozgás közben tudjon irányt változtatni, irányok megnevezésével)
- Tudja mozgását kontrollálni, tudatosan irányítani
- Ismerje a vezényszavakat, tudjon a hallottak szerint cselekedni
- Képes legyen az egyéni és csoportos sor,- és váltóversenyek szabályainak pontos betartására
- Képes legyen kooperatív gondolkodásmódra, szemléletre
- Alakuljon ki a kéz dominanciája
- Képes legyen mozgását fékezni
- Kialakul ki szabálytudata, fejlődjön az egészséges versenyszellem
- Tudja a kudarcot elviselni, ahhoz alkalmazkodni
- Immunitása, teljesítménye, terhelhetősége fokozódjon

10.5. A külső világ tevékeny megismerése

„És megáldá Isten őket, és monda nekik Isten: Szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet és hajtátok birodalmatok alá; és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon.”
/Teremtés 1:28/

10.5.1. A külső világ tevékeny megismerésének alapja

A külső világ tevékeny megismerése egy nevelési folyamatot jelent, amely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés-, foglalkozás, cselekvésbe integrált tevékenységek sorozata, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységben érzékelhető (kereső, kutató, kísérletező). A személyes találkozás a természettel elősegíti az ökológiai összefüggések megértését. Kitejesíti az ember/ gyermek és a természetes környezet közti viszony fontosságának felismerését, kapcsolatunk fontosságát a teremtéssel, amelyet Isten ránk bízott, hogy őrizzük bölcsességgel és szeretettel.

A környezetorientált magatartás a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, s a megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben.

10.5.2. A külső világ tevékeny megismerésének célja

- Környezetorientált magatartás kialakításával a természetes környezetbe való beilleszkedés és eligazodás elősegítése
- A szülők ökológiai szemléletformálásának elősegítése
- A fenntartható fejlődéshez vezető út megismertetése Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- Hazaszeretet formálása.
- Környező valóság iránti érdeklődésük, kíváncsiságuk, megismerési vágyuk felkeltése
- Kulturált élet szokásainak alakítása
- Ítéliképességük fejlesztése
- Természetes és tárgyi környezetük iránti esztétikai fogékonyság, helyes érzelmi viszony kialakítása.
- Matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítés
- Az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően az állat és növényvilággal kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítása
- A gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása, Isten az ember gondjaira bízta a teremtett világot

10.5.3. A külső világ tevékeny megismerésének feladata

- A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz,
- tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermek környezete felfedezése közben jusson olyan tapasztalatok birtokába, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Ismerje meg a szülőföldjét
- Ismerje meg a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét,
- Tanulja meg a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra szeretetét, védelmét.

-
- A gyermek a környezet megismerése során szerezzon matematikai tartalmú tapasztalatokat, •
Tanulja meg a matematikai ismereteit tevékenységeiben alkalmazni.
- Ismerje meg a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat
- Alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

10.5.4. Az óvodapedagógus feladata

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, ismeretei változatos gyakorlását
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre,
- Biztosítsa a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak kialakításához szükséges feltételeket
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását,
- Segítse döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására
- Alapozza megkörnyezeti kultúra iránti igényt, ill. azt alakítsa ki, a hozzá szükséges megfigyelő- és gondolkodásképeséget fejlessze
- Biztosítson lehetőséget a sokoldalú érzékszervi tapasztalat szerzésére
- Tegye lehetővé a közvetlenül meg nem figyelhető élőlények, tárgyak, természeti jelenségek megfigyelését az IKT eszközök segítségével
- Biztosítson alkalmat állatokkal való közvetlen, biztonságos ismerkedési lehetőségre
Szervezzon kirándulást, a természet közelségének megtapasztalása és megszerettetése érdekében
- A matematikai képességeket játékosan fejlessze, játékba építve, vagy természetes élethelyzetekben megvalósítva
- Tegye lehetővé a gyakorlatias, minél több élethelyzetekben használható matematikai ismeretek gyakorlását
- Szervezzon komplex foglalkozásokat, minden esetben támaszkodva a gyermek előzetes tudására, életkorára, ötleteire, aktuális élményeire

10.5.5. Témakörök a külső világ tevékeny megismerésében

A témaköröket a nevelőtestület közösen határozta meg az évszakokhoz és egyházi évkörhöz igazítva. Projekt módszer alkalmazásával dolgoztuk ki azok tartalmát, melyeket az egyes csoportok életkorához és érdeklődéséhez igazítanak belátásuk szerint az óvodapedagógusok.

Téma körök	Projektzáró alkalmak	3-5 évesek	5-7 évesek

1. Őszi gyümölcskosár	Szüreti mulatság	☐ Ismerkedjenek meg az őszi gyümölcsökkel. ☐ Tudjanak felsorolni csonthéjas terméseket ☐ Szerezzenek tapasztalatot a szüreti teendőkről. ☐ Ismerkedjenek az őszi gyümölcsök tulajdonságaikról (színük, alakjuk, illatuk, ízük, stb.) ☐ Készítsenek csoportokat, számlálgassanak. ☐ Szerezzenek tapasztalatot az egész és fél fogalmáról.	☐ Ismerkedjenek meg az őszi gyümölcsökkel. ☐ Tudjanak felsorolni csonthéjas terméseket ☐ Aktívan vegyenek részt a szüreti teendőkben. ☐ Fogalmazzák meg az őszi gyümölcsökről szerzett tapasztalataikat. ☐ Tudatosodjon bennük a gyümölcsök fogyasztásnak fontossága, egészségmegőrző szerepe. ☐ Végezzenek összehasonlításokat, alkossanak halmazokat. ☐ Építsenek sorozatot, készítsenek ritmikus sort, számlálgassanak. ☐ Daraboljanak hozzanak létre egészet, felet, (negyed).
2. Mindennapi kenyérünk	Kenyérsütés	☐ Ismerjék meg a gabona fogalmával, kiemelten a búzával. ☐ Vessenek búzamagot, figyeljék meg csírázását, növényé fejlődését. ☐ Figyeljék meg az élethez, fejlődéséhez szükséges feltételeket. ☐ Hasonlíttassanak, csoportosítsanak, válogassanak. ☐ Ismerkedjenek a mérleg használatával. ☐ Tapasztalatszerzés súlyról, térfogatról. ☐ Ismerkedjenek meg a búza útjával. ☐ Süssenek cipót, peremet, kiflit. ☐ Ismerkedjenek a pék, a molnár munkájával. ☐ Ismerjék meg a gabonafélék fogyasztásának szükségességét.	☐ Tudjanak felsorolni gabonaféléket. ☐ Vessenek búzamagot, figyeljék meg csírázását, növényé fejlődését. ☐ Fogalmazzák meg a mag fejlődéséhez szükséges feltételeket. ☐ Hasonlíttassanak, csoportosítsanak, válogassanak. ☐ Végezzenek méréseket mérleggel és fogalmazzák meg tapasztalataikat. ☐ Mondják el a búza útját, a vetéstől a kenyérig. ☐ Sorolják fel mi szükséges a kenyér sütéséhez. ☐ Ismerjék a molnár és pék munkáját. ☐ Ismerjék a gabonafélék fogyasztásának szükségességét.

3. Barátaink az állatok	<i>Állat bemutató</i>	☐ Ismerkedjenek meg a ház körül élő állatokkal, gondozásukkal, hasznukkal. ☐ Ismerkedjenek az erdei állatokkal, életükkel, ☐ Ismerjék meg az állatokról való gondoskodás fontosságát, formáit ☐ Gyűjtsenek képeket a ház körül élő illetve az erdei állatokról. ☐ Csoportosítsanak, hasonlíttassanak lakóhelyük, külső jegyeik alapján. ☐ Párosítsanak. ☐ Ismerkedjenek a több, kevesebb, ugyanannyi kifejezésekkel, szerezzenek tapasztalatokat.	☐ Ismerjék ház körül élő és az erdei állatok jellemző jegyeit, gondozásukat. ☐ Ismerjék hasznukat. ☐ Tudjanak különbséget tenni házi és hobby állat között. ☐ Alakuljon ki bennük az állatokról való gondoskodás igénye, védelmük fontossága. ☐ Alkossanak halmazokat különféle szabályok szerint, végezzenek számlálásokat, összehasonlításokat, párosításokat. ☐ Több, kevesebb, ugyanannyi relációk aktív használata.
4. Én elmentem a vásárra	<i>Vendel vásár</i>	☐ Őszi zöldségfélék megismerése, felismerése, megnevezése. ☐ Ismerkedjenek a zöldségek nyers ízével, illatával. ☐ Ismerkedjenek meg sokféle felhasználhatóságukkal. ☐ Ismerjék meg szerepüket az egészség megőrzésében. ☐ Halmazok alkotása, összehasonlítása tulajdonságuk szerint (szín, alak). ☐ Ismerkedjenek a vásározás szokásaival. ☐ Ismerkedjenek régi mesterségekkel ☐ Ismerkedés a sorszámokkal ☐ Ismerkedés a rész- egész fogalmával.	☐ Ismerjenek minél többféle őszi zöldségfélét ☐ Tudják, hogy hol terem. ☐ Bátran vállalkozzanak a zöldségek nyers ízének megkóstolására. ☐ Tudjanak fel sorolni néhányat sokféle felhasználhatóságukról. ☐ Ismerjék a zöldségek Szerepét az egészség megőrzésében. ☐ Alkossanak halmazokat megadott tulajdonság szerint. ☐ Soroljanak fel régi mesterségeket. ☐ Ismerjék az állatok őrzoit (juhász, csikós, kondás) ☐ Tevékenyen vegyenek részt a vásárra való készülődésben. ☐ Ismerkedjenek a zöldségek savanyításának hasznával. ☐ Ismerjenek vásári szokásokat.

5. Száz liba egy sorban	<i>Lampionos felvonulás</i>	☐ Ismerkedjenek az őszi időjárás változásaival annak hatása a növényekre, állatokra, emberekre. ☐ Őszi öltözködés ☐ Ismerkedjenek őszi terményekkel (kukorica, tök), felhasználásukkal ☐ Figyeljék meg az ősz színeit ☐ Számlálás, több-kevesebb, ugyanannyi ☐ Márton napi legenda megismerése. ☐ Időjóslo népi megfigyelések, hagyományok megismerése. ☐ Háziszárnyasok-lúd. Liba haszna. Tollfosztás, toll felhasználása. ☐ Rövidülő nappalok megfigyelése, hosszabb sötét periódus kezdete. ☐ Ismerkedés a sorba rendezéssel magasság szerint, alacsonyabb - magasabb ☐ Sorszámnevek gyakorlása, soralkotás - libasor, hosszabb-rövidebb	☐ Kerületmérés fonállal (tök) ☐ Ismerjék az őszi időjárás változásait, annak hatását a növényekre, állatokra, emberekre. ☐ Őszi öltözködés ☐ Ismerjenek őszi terményeket (kukorica, tök), felhasználásukat ☐ Ismerjék az ősz színei ☐ Számlálás, több-kevesebb, ugyanannyi ☐ Márton napi legenda megismerése. ☐ Időjóslo népi megfigyelések, hagyományok megismerése. ☐ Háziszárnyasok-lúd. Liba haszna. Tollfosztás, toll felhasználása. ☐ Rövidülő nappalok megfigyelése, hosszabb sötét periódus kezdete. ☐ A fény, a melegség és Márton ünnepének kapcsolata ☐ Sorba rendezés magasság szerint, alacsonyabb - magasabb ☐ Sorszámnevek gyakorlása, soralkotás - libasor, hosszabb-rövidebb
---------------------------------------	------------------------------------	---	---

6. Hol jársz, hol kelsz szép Erzsébet asszony?	Egészség nap	☐ Ismerkedjenek a testrészeikkel, érzékszerveikkel. ☐ Ismerjék meg melyik érzékszervük milyen szerepet tölt be. ☐ Fejlődjön alaktartásuk, formaállandóságuk. ☐ Testfogalom alakítása képen, rajzon. ☐ Ismerjék fel egymáson is a testrészeket. ☐ Súly, magasság mérésével való ismerkedés. ☐ Ismerkedjenek a hallás – látás – szaglás –ízlelés - tapintás megtapasztalása játékos tevékenységek során ☐ Ismerkedjenek meg a testrészek egymáshoz viszonyított arányaival (hosszabb – rövidebb) ☐ Alkossanak halmazokat (édes, savanyú, sós) ☐ Ismerkedjenek az egészséges táplálkozás alapjaival. ☐ Ismerjék meg az orvos munkájának fontos szerepét. ☐ Ismerkedjenek a fogápolás helyes technikájával.	☐ Ismerjék a testrészek, érzékszervek, belső szervek fogalmát. ☐ Ismerjék, hogy melyik érzékszervük milyen szerepet tölt be a megismerésben. ☐ Fejlődjön alaktartásuk, formaállandóságuk. ☐ Legyen biztos a testfogalmuk képen, rajzon, egymáson is ismerjék fel a testrészeket, érzékszerveket. ☐ Végezzenek súly, magasság mérést, utána végezzenek összehasonlításokat, sorba rendezéseket. ☐ Használják a hallás – látás – szaglás – ízlelés - tapintás megismerési formáit. ☐ Ismerjék a testrészek egymáshoz viszonyított arányait (hosszabb – rövidebb) ☐ Pár alkotás – páros testrészeink ☐ Halmazképzés (édes, savanyú, sós) ☐ Ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapjait ☐ Fogalmazzák meg az orvos munkájának a fontosságát ☐ Ismerjék a fogápolás technikáját, annak fontos szerepét.
---	---------------------	---	--

7. Advent	<i>Karácsonyi Istentisztelet - a nagycsoporthoz tartozók betlehemes játéka</i>	☐ Mikulásvárás, Miklós püspök legendájának megismerése. ☐ Ismerkedjenek az adventi szokásokkal. ☐ Ismerjék meg az Advent szó jelentését. ☐ Szerezzenek tapasztalatot az anyagok tulajdonságairól közös sütés, ajándékkészítés közben. ☐ Figyeljék meg a téli időjárás változásait. ☐ Ismerjék meg a Luca napi népszokásokat (búza vetése, kalendárium-időjárás megfigyelése, férj jóslás) ☐ Szerezzenek tapasztalatot a vastagabb-vékonyabb, hosszabb-rövidebb relációkról. ☐ Ismerkedjenek a formaazonossággal. ☐ Ismerkedjenek meg a karácsonyi népszokásokkal, Betlehemes játék. ☐ Meséljenek a családjuk ünnepi szokásairól.	☐ Mikulásvárás, Miklós püspök legendájának felidézése, eljátszása. ☐ Ismerjék az adventi szokásokat. ☐ Ismerjék az Advent szó jelentését. ☐ Tudják, hogy mit ünnepelünk karácsonykor. ☐ Szerezzenek tapasztalatot az anyagok tulajdonságairól közös sütés, ajándékkészítés közben. ☐ Fogalmazzák meg a téli időjárás változásait. ☐ Idézzék fel ismereteiket a Luca napi népszokásokról (búza vetése, kalendárium-időjárás megfigyelése, férj jóslás) ☐ Vastagabb-vékonyabb, hosszabb-rövidebb relációk használata ajándékkészítés közben. ☐ Ismerjék a formaazonosságot. ☐ Ismerjenek karácsonyi népszokásokat, a betlehemes játékban való aktív részvétel. ☐ Meséljenek a családjuk ünnepi szokásairól.
8. Újév	<i>Három királyjárás</i>	☐ Ismerkedjenek az idő fogalmával ☐ Fejlődjön Időérzékük ☐ Szerezzenek tapasztalatot a most, mindjárt, ma, holnap, tegnap fogalmakról. ☐ Ismerkedjenek az idő múlásával, annak összefüggéseivel. ☐ Ismerkedjenek a hét napjainak felsorolásával.	☐ Ismerjék az idő fogalmát. ☐ Fejlődjön időérzékük. ☐ Figyeljék meg az órát, ismerkedjenek az óra, perc, másodperc fogalmával. ☐ Fogalmazzák meg tapasztalataikat az idő múlásával kapcsolatban. ☐ Tudják a hét napjait, az évszakokat, és próbálkozzanak a hónapok felsorolásával. ☐ Tudják megmondani, hány évesek, hogy melyik évszakban, melyik hónapban van a születésnapjuk. ☐ Ismerkedjenek a naptár használatával.

9. Mesél a téli erdő	<i>Vadállatok kreatív megjelenítése a csoportok között</i>	☐ Ismerkedjenek az erdei állatokkal. ☐ Ismerjenek meg néhány madarat. ☐ Ismerjék meg a költöző madár fogalmát. ☐ Szerezzenek tapasztalatot a téli madáretetésről. ☐ Tanulják meg, hogy milyen eleséggel gondoskodhatunk róluk ☐ Ismerjék meg az erdei állatok életmódját. ☐ Halljanak a vadvédelemről. ☐ Találkozzanak a vadőr, erdész fogalmáról, munkájuk fontos szerepéről.	☐ Soroljanak fel az erdei állatokkal. ☐ Ismerjenek néhány jellemző itthon telelő és költöző madarat. ☐ Ismerjék a költöző madár fogalmát. ☐ Vegyenek részt a téli madáretetésben. ☐ Ismerjék, hogy milyen eleséggel gondoskodhatunk róluk. ☐ Tudják, hogy milyen következménye lehet, a helytelen táplálékkal való etetésnek. ☐ Ismerjék az erdei állatok téli életmódját. ☐ Meséljenek a vadvédelemről. ☐ Ismerjék a vadőr, erdész fogalmát, munkájuk fontos szerepét.
10. Itt a farsang	<i>Farsangi mulatság</i>	☐ Figyeljék meg az időjárás változásainak emberre, állatra, növényre gyakorolt hatásait. ☐ Ismerkedjenek az Időjóslással régen és ma. ☐ Szerezzenek tapasztalatot a hosszú-rövid, keskeny-széles relációkról. ☐ Ismerkedjenek az állatok életmódja és az időjárás összefüggéseivel. ☐ Bővítsék ismereteik az állatok átteleléséről. ☐ Ismerkedjenek a farsangi néphagyományokkal, néphittel kapcsolatos szokásokkal. ☐ Gyakorolják a térben tájékozódást.	☐ Fogalmazzák meg tapasztalataikat az időjárás változásairól, annak emberre, állatra, növényre gyakorolt hatásairól. ☐ Idézzék fel ismereteiket az Időjóslásról, hogy milyen régen és ma. ☐ Végezzenek összehasonlításokat a hosszabb- rövidebb, keskenyebb-szélesebb relációkkal. ☐ Fogalmazzák meg ismereteiket az állatok életmódja és az időjárás összefüggéseiről. ☐ Idézzék fel ismereteiket a farsangi néphagyományokkal, néphittel kapcsolatos szokásokkal. ☐ Alkalmazzák a térben tájékozódást.

11. Mesterségek régen és ma	<i>Szülők bemutatój a csoportokban</i>	☐ Ismerjék meg a mesterség szó jelentését. ☐ Ismerkedjenek meg néhány régi és új mesterséggel. ☐ Látogassanak el a fodrászüzletbe, orvosi rendelőbe, tűzoltóságra, rendőrsére, vasútállomásra, postára, mentőállomásra, cukrászdába, ismerkedjenek az ott dolgozók munkájával. ☐ Ismerjék meg a népi kismesterségeket. ☐ Próbálják ki azokat életkori sajátosságaiknak megfelelően. ☐ Ismerkedjenek a témához kapcsolódó eszközök használatáról.	☐ Ismerjenek minél több régi és új mesterséget megismerés. ☐ Gyűjtsenek anyagokat, eszközöket és tárgyakat mesterségekhez kapcsolódóan, képeket és ☐ Látogassanak el a fodrászüzletbe, orvosi rendelőbe, tűzoltóságra, rendőrsére, vasútállomásra, postára, mentőállomásra, cukrászdába, ismerkedjünk az ott dolgozók munkájával. ☐ Ismerjenek néhány népi kismesterségeket, életkori sajátosságaiknak megfelelően sajátítsák el azok technikáit. ☐ Ismerkedjünk a témához kapcsolódó eszközök használatáról. ☐ Ismerjék szüleik foglalkozását, hogy melyik családtag hol dolgozik, mit csinál.
-----------------------------	--	---	--

		☐ Ismerjék meg, hogy szüleik mivel foglalkoznak,	
12. Talpra magyar!	<i>Várostrom játék, Husár napi öt próba,</i>	☐ Ismerjék meg a haza fogalmát. ☐ Ismerjék meg, hogy hazánk, Magyarország. ☐ Ismerkedjenek meg néhány nemzeti jelképünkkel. ☐ Ismerjék meg a magyar zászló színeit. ☐ Szerezzenek ismeretet arról, hogy kik voltak a husárok? /felszerelésük, ruházatuk/. ☐ Ismerjék meg mi történt a csatában? ☐ Gyakorolják a sorszámneveket. ☐ Próbálkozzanak soralkotással – hosszabb, rövidebb. ☐ Ismerkedjenek a térbeli formákkal.	☐ Ismerjék a haza fogalmát. ☐ Ismerjék, hogy hazánk, Magyarország. ☐ Tudják meghatározni nemzetiségüket. ☐ Ismerjék néhány nemzeti jelképünkkel. ☐ Ismerjék a magyar zászló színeit, annak jelentéseit. ☐ Ismerkedjenek néhány nagy nemzeti alakkal (Kölcsey, Petőfi, Kossuth, Bem, Deák). ☐ Idézzék fel ismereteiket arról, hogy kik voltak a husárok? /felszerelésük, ruházatuk/ ☐ Idézzék fel, mi történt a csatában? ☐ Használják a sorszámneveket. ☐ Alkossanak sort – hosszabb, rövidebb. ☐ Ismerjék a térbeli formákat.

13. Tavaszi szél vizet áraszt	<i>Víz világnapi játékok</i>	☐ Ismerjék meg a patak, folyó, tó, tenger, óceán fogalmát, ismerkedjenek azok élővilágával. ☐ Ismerjék meg a vízi közlekedés eszközeit. ☐ Ismerkedjenek a víz körforgásával. ☐ Ismerjék meg a víz felhasználásának lehetőségeit. ☐ Szerezzenek tapasztaltot a víz világnapjáról. ☐ Tanuljanak a víz és ember kapcsolatáról. ☐ Ismerkedjenek húsvéti néphagyományokkal. ☐ Beszélgessünk az ember felelősségéről vizek a szennyezésében, a takarékoságban. ☐ Szerezzenek tapasztalatokat a vizes kísérletek során a víz tulajdonságairól (színtelen, szagtalan, folyékony... stb) ☐ Mérjenek össze folyadékokat (többkevesebb, ugyanannyi). ☐ Ismerkedjenek az űrmértékekkel. ☐ Ismerkedjenek a becsléssel. ☐ Ismerkedjenek meg a szimmetriával, a tükrözéssel.	☐ Ismerkedjenek Földünk nagyobb természetes vizeivel térkép, földgömb segítségével. ☐ Ismerjék a patak, folyó, tó, tenger, óceán fogalmát, azok élővilágát. ☐ Ismerjék a vízi közlekedés eszközeit. ☐ Szerezzenek tapasztalatot a víz körforgásáról. ☐ Ismerjék a víz felhasználásának lehetőségeit. ☐ Ismerjék a víz világnapját, meséljenek e nap fontosságáról. ☐ Tanuljanak a víz és az élőlények kapcsolatáról. ☐ Idézzenek fel húsvéti hagyományokat. ☐ Beszélgessünk az ember felelősségéről vizek a szennyezésében, a takarékoságban. ☐ Fogalmazzák meg ismereteiket a víz hasznáról, a vegyi szennyezésről és annak hatásairól. ☐ Szerezzenek tapasztalatokat a vizes kísérletek során a víz tulajdonságairól (színtelen, szagtalan, folyékony... stb) ☐ Mérjenek össze folyadékokat (többkevesebb, ugyanannyi) ☐ Ismerkedjenek az űrmértékekkel. ☐ Gyakorolják a becslést, mérést. ☐ Ismerkedjenek a szimmetriával, gyakorolják a tükrözést.
14. Én kis kertet kerteltem	<i>Közös virágoskert készítés az óvoda udvarán</i>	☐ Ismerjenek meg tavaszi zöldségeket, virágokat. ☐ Ismerjék meg a növények életfeltételeit. ☐ Figyeljék meg a virágok részeit, ismerjék meg, hogy melyik részüknek mi a funkciója. ☐ Figyeljék meg a tavaszi időjárás jellemzőit. ☐ Szerezzenek tapasztalatot palántázásról, magvetésről. ☐ Ismerkedjenek a kerti munkákkal. ☐ Méregessenek, könnyebb- nehezebb relációkkal való ismerkedés, tapasztalatszerzés.	☐ Ismerjenek tavaszi zöldségeket, virágokat. ☐ Ismerjenek pár gyökeres és hagymás virágot. ☐ Ismerjék a növények életfeltételeit. ☐ Sorolják fel a virágok részeit, ismerjék, hogy melyik részüknek mi a funkciója. ☐ Fogalmazzák meg a tavaszi időjárás jellemzőit. ☐ Szerezzenek tapasztalatot palántázásról, magvetésről. ☐ Aktívan vegyenek részt a kerti munkákban. ☐ Végezzenek műveleteket halmazokkal, nyitott-zárt kertek. ☐ Mérjenek, könnyebb- nehezebb relációk gyakorlása.

15. A mi bolygónk	Föld napi akadályverseny	☐ Ismerkedjenek a földdel, szerezzenek tapasztalatokat róla, mint termőföldről. ☐ Ismerkedjenek a földalatti élővilággal. Talajban élő állatok, növények gyökerei. ☐ Ismerkedjenek a talaj tulajdonságaival, kísérletezzenek vele. ☐ Bővüljön tudásuk a talajvédelemről, környezetvédelemről. ☐ Ismerjék meg a Föld világnapját. ☐ Ismerjék meg a Föld bolygót (a kék bolygó). ☐ Ismerjék meg a szárazföldi és légi közlekedés eszközeit. ☐ Gyakorolják a halmazalkotást, számlálgassanak. ☐ Gyakorolják a viszonzyszavakat (alatt, felett, lefelé, felfelé, stb). ☐ Ismerkedjenek geometriai formákkal. Bolygónk formája: gömb ☐ Méregessenek a talajminták tömegével, gyűjtsenek tapasztalatot.	☐ Ismerkedjenek a földdel, szerezzenek tapasztalatokat róla, mint termőföldről. ☐ Ismerjék a földalatti élővilágot. Talajban élő állatok, növények gyökerei. ☐ Készítsenek gilisztafarmot. ☐ Megfigyeléseiket fogalmazzák meg. ☐ Ismerjék meg a talaj tulajdonságait, kísérletezzenek vele. ☐ Bővüljön tudásuk a talajvédelemről, környezetvédelemről. ☐ Ismerjék a Föld világnapját, meséljenek e nap fontos szerepéről. ☐ Ismerjék a Föld bolygót (a kék bolygó). ☐ Tanuljanak arról, hogy Föld a világegyetem része, a Naprendszer egyik bolygója. ☐ Ismerkedjenek más bolygók kinézetével, egyszerűbb tulajdonságaikkal. ☐ Ismerjék a szárazföldi és légi közlekedés eszközeit. ☐ Ismerkedjenek fölgömbbel, térképpel. ☐ Ismerkedjenek más országokkal, tájakkal, más nemzetek zászlóival, népcsoportokkal. ☐ Végezzenek feladatokat halmazok számosságának változtatásával, elvétellel, hozzáadással. ☐ Használják a viszonzyszavakat (alatt, felett, lefelé, felfelé, stb). ☐ Ismerjenek geometriai formákat. Bolygónk formája: gömb ☐ Végezzenek feladatokat a talajminták tömegével; becslés, mérés mérleggel.
-------------------	--------------------------	---	--

16. Csirreg - cserreg az erdő	Közös óvodai kirándulás	☐ Ismerjék meg a madarak külső jegyeit. ☐ Ismerkedjenek Magyarországon élő madarakkal. ☐ Hallgassák meg különböző madarak hangját (meghallgatásuk IKT eszközök segítségével). ☐ Figyeljék az óvoda környékén élő madarakat. ☐ Ismerkedjenek meg az óvoda udvarán található fákkal (megfigyelés, nevük megismerése). ☐ Ismerkedjenek Magyarországon őshonos fákat. ☐ Ismerjék meg a fák nélkülözhetetlen szerepét az élővilágban. ☐ Vizsgálgassák meg a fák törzsét. ☐ Figyeljék meg a különbségeket a fák és bokrok között. ☐ Ismerjék meg a fák felépítését. ☐ Ismerjék meg a lombhullató és örökzöld fák fogalmát.	☐ Ismerjék a madarak külső jegyeit. ☐ Ismerkedjenek Magyarországon élő madarakkal. ☐ Figyeljék meg különböző madarak hangját (meghallgatásuk IKT eszközök segítségével). ☐ Figyeljék az óvoda környékén élő madarakat. ☐ Ismerkedjenek meg az óvoda udvarán található fákkal (megfigyelés, nevük megismerése). ☐ Ismerjenek meg Magyarországon őshonos fákat. ☐ Ismerjék a fák nélkülözhetetlen szerepét az élővilágban. ☐ Figyeljék meg a fák törzsét. ☐ Foglalmazzák meg a különbségeket a fák és bokrok között. ☐ Ismerjék a fák felépítését. ☐ Ismerjék a lombhullató és örökzöld fák fogalmát. ☐ Végezzenek feladatokat a fákkal (vastagságuk becsléssel, méréssel -fonál, ölelés-, a fák összehasonlítása).
17. Pünkösdi nap	Családi nap	☐ Ismerjék meg Pünkösdi történetét. ☐ Ismerkedjenek a Pünkösdi egyházi ünnep hagyományaival. ☐ Éljk át családjukkal együtt a hagyományápolás közösségteremtő és fejlesztő erejét. ☐ Ismerjék meg a Pünkösdi királyválasztás szokását. ☐ Végezzenek feladatokat: mérések, összemérések, összehasonlítások. ☐ Próbálkozzanak terület lefedéssel.	☐ Ismerjék Pünkösdi történetét. ☐ Ismerjenek a Pünkösdi egyházi ünneppel kapcsolatos hagyományokat. ☐ Éljk át családjukkal együtt a hagyományápolás közösségteremtő és fejlesztő erejét. ☐ Pünkösdi királyválasztás szokásának felidézése. ☐ Végezzenek feladatokat: mennyiség észlelés, űrtartalomról mérések, cserepek sorba rendezése magasság, térfogat szerint, összehasonlítások, összemérések, mérések. ☐ Végezzenek terület lefedéseket.

10.5.6. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Az élet tiszteletében viselkedése legyen példamutató
- Személyiségével alakítson ki csoportjában a felszabadult tapasztalat szerzéshez szükséges biztonságot nyújtó, elfogadó, szeretetteli környezetet
- Személyes kompetenciáit folyamatosan fejlessze
- A teremtett és ember által alkotott világhoz pozitív attitűdjét közvetítse
- A fenntartható fejlődés legyen szívügye a nevelőtestület minden tagjának
- Hazájának legyen elkötelezett híve, aktív állampolgára

- Példamutató viselkedésével sarkallja a gyermekeket a keresztyén hit követésére
- Személyiségével formálja a gyermekek és családjuk világszemléletét

10.5.7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Tudja személyi adatait, életkorát,
- Szülei nevét és foglalkozását
- Nevezze meg testrészeit, érzékszerveit,
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét, napszakokat
- Ismerje a környezetünk növényeit és azok gondozását
- Ismerje a környezet megóvásának és az állatok védelmének alapvető szabályait
- Ismerje az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- A különböző helyszíneken ismerje az elvárt viselkedés szabályait (színház, templom, stb.)
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető közlekedési szabályt
- ismerjen
- Legyen tisztában a gyalogos közlekedés alapszabályaival
- Ismerje a közfeladatot ellátó intézmények funkcióját, mint pl. orvos, tűzoltóság, posta, iskola stb.
- Ismerje a színeket
- Válogasson, csoportosítson alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket megadott szempontok alapján
- Legyen képes egyszerűbb összefüggések meglátására, elemi általánosításra, következtetésekre, gondolkodásuk rugalmassá válják
- Tudjon számolni tízes számkörben
- Nevezze meg a tárgyak térbeli helyzetének irányait,
- Másoljon alakzatokat síkban, térben

10.6. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka

10.6.1. A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka alapja

A gyermekeket körülvevő esztétikai környezeten túl a vizuális nevelés magában foglalja az építés, képalakítás, plasztikai munkák kivitelezését, és ezen technikák tanulási folyamatát. Az óvónő segítő szeretete és a gyermekek iránti tisztelete megköveteli, hogy ezeket a tevékenységeket bármikor felkínálja a gyermekeknek kizárva a kényszer jelleget. A gyermek számára az ábrázolás kifejezési eszköz érzelmek ismeretek, gondolatok közvetítője- a gyermeki személyiség megnyilatkozása. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Tevékenysége során soha nem az alkotás végeredménye a fontos, hanem az örömteli cselekvés, a gyermek önálló elképzeléseinek megvalósítása.

10.6.2. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka különböző fajtái

- képalakítás
- népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal való ismerkedés
- nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés

10.6.3. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka célja

- A kisgyermekben rejlő szépség, tenni akarás, az alkotás vágyának felébresztése.
- A gyermek spontán alkotás örömeinek megélése vagy újraélésének elősegítése.
- A gyermek szép iránti nyitottságának, igényességének alakítása.
- A gyermekek érdeklődésére, vizuális tapasztalására épülő tevékenységbe ágyazott ismeret-, készség-, képesség képzelet, kreativitás fejlesztése.

10.6.4. A rajzolás, mintázás, kézi munka feladata

- Az egyéniség kibontakoztatása a művészetek, ezen belül az ábrázolás eszközeivel
- Alkotó kíváncsiság kielégítése
- Élmény és fantáziavilág szabad képi kifejezés igényének erősítése
- Az esztétikum iránti igényesség megalapozása
- Képi,- plasztikai,- konstruáló készségek fejlesztése
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése
- **Különböző technikák és anyagok megismertetése, előnyben részesítve a természetes anyagokat és termékeket**
- Természetes környezetünk értékeinek felfedeztetése
- Kézmozgások finomítása
- Tér - forma szín képzet gazdagítása
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció fejlesztése

10.6.5. Az óvodapedagógus feladata

- A különböző technikák gyakorlásán keresztül manipulációs készségének, szem-kéz koordinációjának fejlesztése.
- Vizuális jelrendszer megismerése (pont, vonal, folt, színek, formák)
- A gyermekek szín-tér és formaérzékének fejlesztése.
- A gyermek megismertetése a motívumrendszerünkkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal
- **Műalkotásokkal való ismerkedés**
- **Esztétikus tárgyi ismeretekkel való ismerkedés**
- A vizuális tartalmak projektekhez igazodó tervezése, melyek a gyerekek érzelmein keresztül hatnak fantáziájukra, kreativitásukra.
- **Tehetséges gyermek képességeinek felismerése és kibontakoztatásának biztosítása**
- **Gyermei alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása**
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása és a tehetségek bátorítása.
- **Új megoldások keresése, a kreatív, a környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés**

10.6.6 Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Belsőigény formálása a környezet esztétikumának alakítására, és megóvására

- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka lehetőségét komplex módon, különböző tevékenységekbe integráltan biztosítsa.
- Teremtse lehetőséget a természet, a társadalom, a kulturális örökség viszonyrendszerének (embertermészet, ember-társadalom, ember-technika) megismerésre
- Az eredményorientáltság helyett az örömteli önálló elképzelések megvalósítására való ösztönzés
- Belső képi világ alakítása alkotói légkör megteremtésével
- Alakítson ki esztétikus környezetet a gyermekek alkotótevékenységéhez.
- **Biztosítsa a szükséges feltételeket és teremtse meg az önkifejezés lehetőségeit a mindennapok során.**

10.6.7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Fedezzék fel a téri viszonyokat, téri kiterjedéseket;
- Képesek megnevezni a térben elhelyezett alakzatokat, megkülönböztetni változatos formákat.
- Felismerik az anyagok használhatóságát, képesek formázni, díszíteni.
- Kreatív módon újraalkotják vagy megalkotják elképzeléseiket, élményeiket.
- Felismerhető és aprólékos módon formáznak.
- Mozgásokat utánoznak plasztikai, illetve képi formában, megjelenítve az egyszerű mozgásokat.
- Színeket jól ismerik, hangsúlyt adnak kedvenc színüknek.
- Véleményt alkotnak társaik, illetve saját alkotásaikról.
- A különböző technikákat önállóan jó szinten alkalmazzák.
- Képi kifejezéseikben emlékeztetükre hagyatkoznak.
- Környezetük szépítésében részt vesznek, véleményt alkotnak.
- Munkáikat képesek előre megtervezni.
- Műalkotásokról véleményt mondanak, igényessé válnak a szép, az esztétikus befogadására.
- Az eszközöket készségszinten használják (finommotorika).

10.7.Ének, zene, népi tánc, tánc

“A Krisztusnak beszéde lakozzék ti bennetek... zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak” (Kolossé 3,16)

10.7.1. Az ének, zene, népi tánc, tánc alapja

“A zenei nevelés a 3-7 évig terjedő korban, a gyermeki értelem és lélek fejlődésének legfontosabb idejében rendkívül nagy jelentőségű. Egyrészt, mert az emberi lélek nemesítését szolgálja, másrészt mert a magyarrá nevelést hatásosan segíti elő.” (Kodály Zoltán)

A népi mondókák, énekes játékok emberi kapcsolatokat tükröznek, viselkedésformákat örökítenek meg. A kultúra, a hagyományörzés átadásának a nemzeti identitás kialakításának fontos eszköze.

A zenei nevelés helye a keresztyén nevelésben:

“A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.”

(Kodály Zoltán)

Az ének lélektani hatása:

Az éneknek felszabadító és gátaakat ledöntő hatása van az éneklőre és az éneket hallgatóra egyaránt. Éneklés közben a szívben kinyílik egy kiskapu, s az ember könnyebben kitárja szívét – lelkét Isten és az emberek felé.

A zene hasznos eszköze az Istenre való odafigyelésnek és az Istennel való kapcsolattartásnak.

Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indítást érez az óvónő, fontos azonban, hogy keresztyén énekeink tanítását ne keverjük össze a népi gyermekdalokkal, a kötött énekfoglalkozásokkal, hanem arra külön alkalmat teremtsünk.

10.7.2. Az ének, zene, népi tánc, tánc célja

- A zene, éneklés, mozgás megszerettetése.
- A zene befogadására való képességek alakítása.
- A zenei anyanyelv megalapozása, ápolása.
- A református keresztyén gyermekek énekek megismertetése, megszerettetése.
- **Állami, Egyházunk ünnepeihez kapcsolódó gyermekek életkorának, zenei adottságának megfelelő énekeskönyvi énekek megismertetése, megszerettetése.**
- **Nemzeti, népi kultúránk megőrzése érdekében a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz az emberi élet fordulópontjaihoz illeszkedő zenei anyag kiválasztása**
- Zenei ízlés, esztétikai fogékonyság fejlesztése
- A gyermekek zenei képességeinek (metrum érzék, ritmusérzék, dinamikai érzék, hangmagasság- és dallamérzék, hangszínérzék, belső hallás, intonációs készség, hangképzés, tonalitás érzék, zenei memória, zenei improvizációs készség), és zenei kreativitásának alakítása, fejlesztése.
- Ehhez fontos eszközeink az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások.

10.7.3. Az ének, zene, népi tánc, tánc feladata

- Zenei érdeklődés felkeltése,
- Spontán hangadásra, ritmikus mozgásra serkentés,
- Az élményekből fakadó aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra alakítása,
- Zenei ízlés formálás, esztétikai nevelés,
- Gyermek- és népdalok, népi játékok megismerése,
- Érzelmi kiegyensúlyozottság támogatása, feszültségoldás,
- **Élményalapú értékközvetítés eszközével a korosztályi sajátosságokra építve alkalmazzuk a zenét, a népi játékot, néphagyományt, a néptáncot a nemzeti nevelésben,**
- Különböző zenei készségek, képességek fejlesztése, valamint e készségek és képességek fejlesztésének összehangolása más készségek, részképességek, pszichikus és gondolkodási funkciók fejlesztésével, valamint a szocializációs folyamattal.

Zenei anyag ajánlott felosztása, melytől el lehet térni szükség esetén, ha a csoport fejlettsége indokolja:

	Hangkészlet	Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Dalanyag	s-m	3-4 dal	2-3 dal	2 dal
	l-s-m	3-5 dal	3-5 dal	2 dal

	s-m-d	-	1-2 dal	1-2 dal
	m-r-d	1-2 dal	3-4 dal	1-2 dal
	s-m-r-d	2 dal	3-5 dal	2-4 dal
	l-s-m-r-d	-	-	6-8 dal
	m-r-d-l	-	2 dal	2-3 dal
	d-l-s	1 dal	1-2 dal	-
	r-d-l-r	-	-	2 dal
	m-r-d-l,-s,	-	-	2 dal
Mondóka		5-6	4-5	3-4
Ritmus		Tá-ti-ti	ti-tá-ti	tá, tá, ti-ti-tá
Mozgás		álló helyzet kézláb mozgás körforma áll indul játékos mozdulatok	kör csigavonal hullámvonal szerepcsere guggolás taps utánzómozgás	bonyolultabb játékok párcsere hidas, kapus sorgyarapító ugró

10.7.4. Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa értékes zenével, játékosan a gyermekek zenei élményhez jutását;
- Gyűjtsön népi énekes játékokat
- Az ünnepekhez illeszkedő egyházi énekeket ismertessen meg a gyermekekkel
- Igényes, értékes keresztyén gyermek énekeket válogasson a projektekhez, bibliai történetekhez illeszkedő tartalommal
- Ösztönözze a gyerekek zenei alkotókedvének fejlődését.
- Adjon teret a szabad improvizációnak.
- Gondoskodjék arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen a gyermek számára.
- Használja ki a zene feszültségoldó hatását.
- Segítse elő a zenei képességek, készségek fejlődését.
- Vegye figyelembe a csoportja életkorát, összetételét, fejlettségi szintjét, ez alapján tervezze meg csoportjában a ritmusfejlesztést, hallásfejlesztést, zenei mozgásfejlesztést.
- Alakítsa a nemzeti identitástudatot a népi, dalos játékokon keresztül.
- Tudatosan végezze a zenei műveltség alapjainak lerakását, zenei ízlés megalapozását, éneklési kultúra kialakítását, továbbfejlesztését.
- **A mindennapi énekléssel, zenéléssel népi játékokkal, néptáncsal nyújtson mintát a gyermekeknek a spontán utánzás érdekében.**

10.7.5. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- A zenei nevelés feltételeinek megteremtése és a zenei érdeklődés felkeltése.
- A felhasznált zenei anyagok igényes, az életkornak és az adott gyermekcsoport képességeinek megfelelő válogatása.
- A nap különböző időpontjában adódó éneklési, zenélési lehetőségek kihasználása
- A csoportban folyó hittan foglalkozásokon elhangzó keresztyén gyermekénekeket folyamatosan sajátítsa el.

- A fenti énekeket ismétlegesse, gyakorolgassa gyermekekkel a napi tevékenységekhez kapcsolódva
- Legyen nyitott az ének-zenei nevelés módszertani újításaira.
- Legalább alkalmi szinten használja az “Így tedd rá!” eszközeit, módszereit napi gyakorlatában.
- Az ének, zene, tánc a többi művészeti tevékenységgel együtt, komplex foglalkozások keretében történő megszervezése.

10.7.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek kis hangterjedelmű dalokat, egyszerű dallammotívumokat tisztán, jó szövegkiejtéssel és megfelelő tempótartással, önállóan és csoportosan is szépen énekelnek.
- Természetes módon jelenik meg az éneklés mindennapjaikban (születésnapok köszöntésekor, játékban, kiránduláson stb.)
- Korának megfelelő egyházi énekeket ismer, énekkel is imádkozik.
- Ismer több alkalmi dalt és változatos ritmusú mondókát.
- Egyöntetűen körben jár kézfogással, szép testtartással
- Képes egyszerűbb tánclépésekre, ismer néhány térforma alakítási lehetőséget.
- Felismeri (és reprodukálja) a halk- hangos, magas- mély, gyors- lassú ének, és beszédhang közötti különbséget.
- A már ismert dalokat képes dúdolás, vagy hangszeres előadás útján felismerni.
- Képes egyszerű hangszerek megszólaltatására, dallamok kitalálására versekhez, mondókákhoz.
- A közös éneklés, zenehallgatás örömet jelent számára.

10.8. Verselés, mesélés

„Hallja a bölcs és öregbítse az ő tanulságát, és az értelmes szerezzon érett tanácsokat. Példabeszédnek és példázatnak, bölcsök beszédeinek és találós meséinek megértésére.”

(Példabeszédek 1:5,6)

10.8.1. A verselés, mesélés alapja

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. **Az élőlírási mese alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.** Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, egyben feloldást és megoldást kínál. **A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlátszó szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.** Örömforrás, feszültséget keltő és oldó lehetőség katartikus erő, mivel azonos képszerűség és szélsőségesség uralkodik a mesékben, és a gyermekek érzelmeiben, gondolkodásában, érzelmi élményeket, biztonságot nyújtanak.

Programunk anyagát javarészt a népköltészet kincsestárából válogatjuk, mert a népköltészet az anyanyelv zenéje és észjárása. Az olvasóvá nevelés megalapozásának folyamatában igen fontos az életkornak megfelelő olvasnivaló megválasztása, és ezen belül is érdemes figyelni a gyermekek eltérő érdeklődésére, ugyanis a mese csak akkor tölti be minden gyerek életében személyiségfejlesztő szerepét, ha figyelembe vesszük egyéni világképét, lelki történetét, egyéni sajátosságait. Ezért a népmesék mellett szívesen válogatunk az igényes kortárs gyermekirodalmi alkotásokból is, hisz ez a költészet és meseirodalom róluk, nekik és értük szól, olyan sajátosan mai problémákat, kérdéseket és gondolatokat hall vissza ezekből az alkotásokból a mai gyermek, melyeket magáénak tud érezni. **Továbbá magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi is fontos szerepet kapnak a kiválasztásban.**

A mese - képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedési formákat.

10.8.2. A verselés, mesélés célja

- Az érzelmi, értelmi, etikai fejlődés elősegítése
 - A gyermek szemléletmódjának, világképének kialakítása
 - Improvizációs és önkifejező képesség fejlesztése önálló vers,- mesealkotással annak mozgással, ábrázolással kombinálása
 - A pozitív személyiségjegyek megalapozása a csodákkal teli mese-élmények segítségével, a versek zeneiségével, a rímek csengésével
 - Szókincs bővítése
 - Igény kialakítása az irodalmi élményekre
 - Irodalmi fogékonyság megalapozása
 - Beszédmegértés fejlesztése
 - Beszédtechnika fejlesztése
 - A versek, mesék, igaz történetek segítségével gyermekek érzelmi feltöltése, a környezetükhöz való kötődés kialakítása

10.8.3. A verselés, mesélés feladata

- A gyermek ritmus érzékének, képzeletének fejlesztése
- A báb és dramatikus játékok segítségével önkifejezésük szabad kibontakoztatása
- A minden napos mesélés, mondókázás, verselés során a kisgyermek mentális higiéniájának biztosítása
 - Gyermeki kérdések inspirálása
- A mesék, versek által a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése.
- A gyerekek látókörének bővítése, értékközvetítés
 - Belső képteremtés képességének kialakítása, fejlesztése.
- Az anyanyelv szépségének, árnyaltságának felismerése.
- A kommunikáció élményének megélése.

10.8.4. Az óvodapedagógus feladata

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, légkör megvalósítása
 - Beszédkedv felkeltése, lehetőséget biztosítani a folyamatos beszéd gyakorlására
 - Képessé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
 - A bábozás és dramatizálás eszközeivel lehetőség kínálása az erkölcsi és társadalmi normák elsajátítására, a jó és rossz megítélésére.
 - Törekedjen szemléletességre.
 - Kérdéseivel ösztönözzön gondolkodásra.
 - A mese feldolgozására teremtsen meghitt helyet és alkalmat.

- A beszédben aktív gyermekek megerősítése, szorongó gyermek motiválása.
- Nyújtson segítséget a gyermekeknek a metakommunikációs jelzések adekvát értelmezésében.

10.8.5. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Alakítson ki olyan rítusokat, hagyományokat melyek ösztönzik a nyugodt mese, vershallgatást
- Legyen képes belső energiák mozgósítására a lelki fejlődés, örömforrás, derű, esztétikai és társas élmény biztosításával.
- Fejlessze a gyermekek anyanyelvi kultúráját.
- Beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan.
- Keressen olyan irodalmi alkotásokat, amelyek segítik a keresztyén szellemben való nevelést.
- Nyújtson lehetőséget az élményfeldolgozásra és nyújtson alternatív lehetőséget a gyermeki önkifejezésre; (bábjáték, dramatizálás, mimetikus játék)
- Differenciáltan foglalkozzon a hátrányos helyzetű gyermekekkel (beszédhibás, érzelmileg elhanyagolt stb.)
- **Törekedjen a tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.**
- **Alakítson ki olyan kapcsolatot a meseolvasás közben melyben a gyermek érzelmi biztonságban érezze magát.**

10.8.6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Legyenek képesek a szokásköltészeti és a jeles napokról, ünnepekről szóló gyermekköltészeti alkotások élményszerű bemutatására.
- Tudják végighallgatni türelmesen a mesét, várják, a mesehallgatás, verselés alkalmait.
- Legyen igényük a már hallott mű újra hallgatására.
- Legyenek képesek magukat önállóan, összefüggően kifejezni.
- Tudjanak mesét, történetet kitalálni, elkezdett történetet befejezni, azt mozgással megjeleníteni, dramatizálni, bábozni, az előadáshoz kreatív módon eszközt készíteni.
- Az élmények hatására alakuljon ki a népköltészet iránti kötődésük.
- Ismernek evangéliumi verseket, történeteket.
- Tudják megkülönböztetni a bibliai történeteket a meséktől.
- Alakuljon ki beszédfigyelmük, betűk iránti érdeklődésük.
- Igényük legyen vigyázni a mesekönyvekre.

10.9. Hitéleti nevelés

„Közeledjete az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok” (Jakab 4:8)

10.9.1. A hitéleti nevelés alapja

Keresztyén nevelésünk szellemisége, mint ahogy az értelem fejlesztése, az óvoda egész napját áthatja. Ez nem oldható meg egy héten egyszer a Bibliából vett történetek elmondásával. A történetekben megismert értékeket, a bibliai igazságokat a nevelők személyes életpéldájának megismerésével, a szokás-, és szabályrendszer formálásával a mindennapokban adjuk át a **nevelés eszközeivel, és nem tanítással**. A játék szituációban jelentkező helyzeteket, a természeti jelenségek észrevetetését, az étkezéshez és a lefekvéshez

kapcsolódó imát, a hiányzó gyermekért való aggodást, a szülők várását éppen úgy áthatják ezek az értékek. (figyelem, türelem, hála, szeretet...stb.) Az óvodáskor az a legfogékonyabb időszak, amikor egy egész életre meghatározó, biztonságot adó lehet Isten közelségének élménye.

10.9.2. A hitéleti nevelés célja

- A mindenható Isten szeretetének, kegyelmének és jóságának megéreztetése
- A gyermekeknek belső igényévé váljon, hogy állandó kapcsolatban álljanak az Úrral
- Örömeiket, félelmeiket, kudarcaikat az Úr elé vigyék

10.9.3. A hitéleti nevelés feladata

- Isten tetteire, megváltó munkájára való érdeklődés felkeltése
- Imádságra nevelés: az imádkozás formájának, szokásrendszerének megismertetése (összekulcsolt kéz, elcsendesedés, külső ingerek kizárása)
- Váljon természetessé a gyermekek számára, hogy Isten életünk minden percében jelen van

10.9.4. Az lelkész- hitoktató feladata

- A bibliai történetek átgondolt, változatos, érdekes továbbadása
- A bibliai történetek valódi üzenetének átadása
- Törekedjen arra, hogy a bibliai történetek tartalmi, formai felépítése illeszkedjék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenységi formáihoz (játék, munka, tanulás)
- Vegye figyelembe a történetek kiválasztásánál a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a csoport aktuális problémáit, eredményeit és az ünnepek aktualitását
- A történet elmondásának öt „arany szabálya”: (Gyököcssy Endre nyomán) 1. Igeszerűen (a teljes Szentírással összhangban).
 2. Egyszerűen
 3. Dramatikus eszközöket használva, a gyermek érdeklődését fenntartva
 4. Átéléssel („éljük” mi is, és az alakok is).
 5. Szemléltetve (láttassuk a gyermekkel azt, amiről szó van – szemléltető eszközökkel)
- A kiválasztott történet ne keltsen félelmet a gyermekben, és mindig pozitív érzelmi töltettel rendelkezzen, tehát Isten gondoskodó szeretetét hangsúlyozza

10.9.5. Az óvodapedagógus feladata

- Az imádság elfogadó, őszinte légkörének kialakítása
- A hittan foglalkozás csendes, meghitt légkörének megteremtése, a feltételek biztosítása
- A gyermek Biblia elérhetővé tétele, jól elkülönülve a mesekönyvektől
- Lehetőség biztosítása, hogy a gyermekek a jól ismert történeteket tevékenységeikben megjeleníthessék (dramatizálás, vizualitás, játék)
- Mindennapos gyermekáhitatok tartása (szervezése)
- Hálaadás, kérés helyes formájának megismertetése
- Annak megértetése, megéreztetése, hogy Isten mindenkit olyannak szeret, amilyen, és számára mindenki egyformán fontos
- A tanult gyermekénekek ismétlése, gyakorlása

10.9.6. Az óvodapedagógussal szemben támasztott elvárások

- Bibliai történetek alapos ismerete
- Rendszeres imádkozás
- Áhítatokon való részvétel
- Hittanfoglalkozáson való részvétel
- Hívó életvitel

10.9.7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekekben alakuljon ki a 3-7 éves gyermek szintjének megfelelő Istenkép;
- Tudják, hogy a Biblia szent könyv, Isten igéjét tartalmazza;
- Ismerjenek bibliai történeteket;
- Ismerjenek egyházi énekeket, tudják, hogy az ének Isten dicséretére történik;
- Tudják, hogy a templom Isten háza és annak megfelelően kell ott viselkedni;
- Tudják, hogy ezt a világot Isten teremtette, minket is ő alkotott;
- Alakuljon ki bennük Jézus Krisztussal való kapcsolatteremtés igénye- az imádság;
- Jelenjen meg az életükben a keresztyén erkölcsi magatartás egy – két jellemzője.

11. Fejlődési jellemzők

11.1. A gyermek óvodába lépéséhez szükséges fejlettség

- Nappalra megbízható szobatisztaság
- Kapcsolatteremtési készség megléte
- Ki tudja fejezni szükségleteit, érthető és értő kommunikációs készség
- Egyedül képes a poharat, kanalat használni
- Próbálkozik az önálló öltözködéssel
- Rövidebb időre képes elválni az édesanyjától
- Keresi a kortársak társaságát
- Képes alapvető szabályokat elfogadni

11.2. A gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettség

Programunk elkészítésekor tevékenységterületenként és az óvodai nevelési feladatok részletezésénél a „Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére...” címszavak alatt fogalmaztuk meg részletesen a kritériumokat, hogy céljainkkal, feladatainkkal könnyebben összevethetővé váljanak.

Az iskolakezdéshez szükséges feltételek összefoglalása

Az iskolakezdés formai, adminisztratív feltételei:

- Aki az adott év augusztus 31-ig betölti a 6. életévét, annak kötelező iskolába mennie.
- Ezen kötelezettség alól a szülők kérhetnek felmentést. A felmentést adó szerv a fővárosi és megyei kormányhivatal általános illetékességgel eljáró járási hivatala.
- A kérelmet benyújtó személy lakhelyénél, illetve tartózkodási helyénél illetékes kormányhivatal fogja intézni az eljárást.
- Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás: Óvodai szakvélemény megléte, akinek van Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság szakvéleménye

- Az iskola által kért személyes adatokat igazoló iratok, melyek a beiratkozáshoz szükségesek. (születési anyakönyvi kivonat, lakcím kártya, TAJ- kártya) **Az iskolakezdéshez szükséges tartalmi feltételek:**

Az iskolai tanulmányok megkezdésének testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes kezdéshez.

Biológiai jellemzők:

- Optimális testi fejlettség (testalkat változása, fogváltás megkezdése) és egészségi állapot.
- Idegrendszer megfelelő érettsége, mely magába foglalja a nagy és finom mozgások, valamint látáskézmozgás összerendezettségét, figyelem összpontosítás képességét terhelhető legyen, ne legyen fáradékony.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Pszichés alkalmasság kritériumai:

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (téri észlelés, vizuális és az akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.)
- Az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulása alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ: mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri.

Szociális érettség:

- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival szemben
- Képes egyre több szabályhoz alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

13. Az óvoda hagyományai ünnepei

Az ünnep jelentősége:

A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Az ünnep a teremtő Isten rendelése, aki megszentelte és megáldotta a 7. napot, ezzel elkülönítve a hét többi napjától.

Óvodánk törekszik arra, hogy a családok a vasárnapot szenteljék meg, és Isten dicsőségére használják.

Miért ünneplünk?

Részből, mert a református egyházban kialakult szép rendet megőrizni és továbbadni kötelességünk, valamint azért, mert történelmünk kiemelkedő eseményeinek átörökítése gyermekeink számára jövőnk záloga. Harmadik okunk, pedig az, hogy óvodánk jellemző arculatának kialakításához nagymértékben hozzájárul az ünnepek sajátos gyakorlásának kialakítása. Hagyományteremtésünk célja, hogy az óvodánkat választó családok közelebb kerülhessenek a Református Egyházhoz, az óvoda minden dolgozójához, és nem utolsósorban egymáshoz.

A hagyományok ápolásának közösségteremtő ereje van. Ahhoz, hogy céljainkat elérhessük, egységes szemléletre kell eljutnunk ünnepeinket tekintve is.

“minden ékesen és jó renddel legyenek.” (I. Kor 14,40)

Ezért felelősöket választunk, akik az ünnep előkészítését megszervezik.

Ünnepeink:

Három nagy ünnepkört tartunk számon:

Karácsonyi ünnepkör (advent első vasárnapjától, húshagyó keddig)

Húsvéti ünnepkör (hamvazó szerdától, áldozócsütörtökig)

Pünkösdi ünnepkör (áldozócsütörtöktől, Örökkévalóság vasárnapjáig tart).

Hétköznapiakat színesítő ünnepek és jeles napok: (ünnepeink egy részét megemlékezés formájában visszük közel a gyerekekhez)

Szeptember 30.	Népmese napja
Október 01.	Zene világnapja
Október 06.	Aradi vértanúk emléknapja
Október 23.	Az 1956-os forradalom emléknapja
November 2.	Halottak napja
December 31.	Szilveszter- óév búcsúztatása
Január 1.	Újév
Február 2.	Gyertyaszentelő
Mozgóünnep	Farsang (vízkeresztől, hamvazó szerdáig tartó időszakban)
Március 15.	1848-'49 es forradalom emléknapja
Március 22.	A víz világnapja
Április 22.	Föld napja
Május 1.	A munka ünnepe
Május első vasárnapja:	Anyák napja
Május 10.	Madarak és fák világnapja
Május utolsó vasárnapja:	Nemzetközi gyermeknap
Június második hete:	Ballagás évszóró

A hittan foglalkozások keretében is beszélgetünk az ünnepekhez kapcsolódó eseményekről.

Szeptember 14.	A keresztény egység napja
Szeptember 21.	A hála világnapja
Október 31.	A reformáció emléknapja
November 1.	Mindenszentek
November 30.	András napja- az Adventi ünnep kezdete
December 6.	Miklós napja
December 24.	Szenteste
December 25- 26.	Karácsony- Jézus Krisztus születése
Január 6.	Vízkereszt
Mozgóünnep:	Virágvasárnap- Jézus Krisztus bevonulása Jeruzsálembe
Mozgóünnep:	Húsvét- Jézus Krisztus halála és feltámadása
Mozgóünnep:	Pünkösd- A Szentlélek kitöltetése

Közösségformáló ünnepeink, **gyermek közösségi napok:**

- Évnyitó istentisztelet és szeretetvendégség
- Karácsonyi istentisztelet és szeretetvendégség, a nagycsoportos gyermekek betlehemes szolgálatával.
- Virágvasárnapi Istentisztelet és szeretetvendégség. Óvodapedagógusok bábozása.
- Évzáró istentisztelet és szeretetvendégség.

14. Az óvoda kapcsolatrendszere

14.1. Közvetlen partnerek

14.1.1. Család, szülő, gondviselő

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

A szocializáció elsődleges színtere a család, ezért az óvodai nevelésnek a családi nevelésre kell építeni. Szükséges megismerni a szülői elvárásokat, nevelési szokásokat fontos, hogy összehangoljuk a gyermek fejlesztésének érdekében.

Az óvodapedagógus szülővel való kapcsolatát a tapintat, a nyitottság és az őszinteség jellemezze. Vegye figyelembe a családok sajátosságait és az együttműködés során nyújtson szakszerű segítséget.

A Biblia mikor nevelésről szól, mindig a családot helyezi előtérbe. A keresztyén pedagógustól ez fokozott alázatot kíván.

Az együttműködés során az óvoda érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A családok szokásainak, értékrendjének, életvitelének megismerése
- A család szerkezetének megismerése (generációk együttélése, szülők kapcsolata)
- A család anyagi helyzetének megismerése
- Gyermekek helyének megismerése a családban, testvércapcsolatban
- Ismerje meg a családot, a szülők nevelési elveit, a nevelésben való jártasságukat, nevelési problémáikat

- Tárja fel a család óvodai neveléssel szemben támasztott elvárásait

Az együttműködés és a kapcsolattartás formái:

- *Szülői értekezletek*: az év során az óvónők legalább három szülői értekezletet tartanak,
- *Családlátogatások*: igény szerint első óvodába lépés előtt, ill. alkalmanként szükség szerint.
 - *Befogadás, beszoktatás*: a szülő bevonásával fokozatosan történik. A befogadás időszakában fontos, hogy a szülők aktív résztvevői, ne kirekesztett szemlélői legyenek az óvoda életének.
 - *Fogadóórák, egyéni beszélgetések*. A gyerekek egyéni fejlettségéről ad tájékoztatást az óvodapedagógus időpont egyeztetéssel
- Óvodai *rendezvényekre*, egyházi ünnepekre hívjuk a szülőket. Az óvodánkban a szülői képviselőket a **Szülői Munkaközösség** látja el.

14.1.2. A PRK Drávafoki Mosoly Óvodája

Az óvodai szakmai együttműködés keretében egymástól való horizontális tanulás, egymás óvodapedagógiai jó gyakorlatainak megismerése.

- részvétel közös értekezleteken
- részvétel egymás programjain
- dokumentumok elkészítésének összehangolása

14.1.3. A PRK Siklói Aranyalma Óvodája

Az óvodai szakmai együttműködés keretében egymástól való horizontális tanulás, egymás óvodapedagógiai jó gyakorlatainak megismerése.

- részvétel közös értekezleteken
- részvétel egymás programjain
- dokumentumok elkészítésének összehangolása

14.1.5. A PRK Pécsi Általános Iskolája

A zökkenőmentes iskolakezdés érdekében fontos, hogy az óvoda és az iskola között együttműködésen alapuló kapcsolat alakuljon ki. Szorgalmazzuk közös alsós-óvodás munkaközösség létrehozását. Ennek érdekében meghívjuk a tanítónőket:

- Értekezleteinkre
- Hospitálásra
- Szakmai napra
- Szülői értekezletre

Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében igyekszünk alkalmat keresni arra, hogy megfigyeléseinket, véleményünket megosszuk a mi iskolánkba jelentkező gyermekekről.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzelésének jobb megismeréséhez.

14.1.6. PRK Nagyharsányi Általános Iskolája

Nevelőtestületünk a 2020/21-es nevelési évtől folyamatosan szeretné bevezetni az inkluzív pedagógiát, ehhez kapcsolódó hospitálások, szakmai tapasztalatcsere, célzott módszertani megújítást segítő folyamatok hatékony megvalósítása érdekében tervezzük szorosabb kapcsolatot létrehozását iskolánk Nagyharsányi intézményegységével.

14.1.7. PRK Gimnáziuma

Az óvodánk az gimnázium diakóniai programjának megvalósításához együttműködő partnerként csatlakozott. Biztosítjuk a diakónia fakultációt végző diákok számára hospitálás, szakmai segítségnyújtás, kompetenciáikat figyelembe vevő feladatvégzés lehetőségét óvodánkban.

14.1.8. Református EGYMI Országos Értéktermő Tehetségközpontja

Óvodai tehetséggondozó programjaink megvalósításában rendszeres együttműködést folytatunk a Református EGYMI Országos Értéktermő Tehetségközpontjával. Tehetségkoordinátoruk minden év elején tehetségzonosítást végez minden 5. életévét betöltött gyerekünket megvizsgálva, melynek alapján segíti a gyermekek megfelelő műhelybe való kiválasztását. A tehetségközpont akkreditált tehetséggazdagító programokat biztosít, melyet óvodapedagógusaink valósítanak meg a gyermekekkel. Mentorálja koordinátorunk az év közbeni folyamatainkat, segíti a gyermekek értékelését az zárásakor.

14.2. Közvetett partnerek

14.2.1. Egészségügyi intézmények

A tagintézmény vezető kapcsolatot tart az egészségügyi intézmények, szakellátók képviselőivel. Segíti az időpontok egyeztetését, adminisztrációs feladatok- adatszolgáltatás biztosítását és a szűrővizsgálatokhoz szükséges megfelelő helyszín szabaddá tételét a gyermekek szűrővizsgálatához.

- **Védőnő:** havi rendszerességgel látja el feladatát, illetve szükség szerint
- **Gyermeorvos** évente minimum kétszer, illetve jelzés esetén
- **Fogorvos:** az óvodában évente egyszer fogászati szűrés van
- **Szemész:** az óvodában évente egyszer az 5 évet betöltött gyermekeknek szemészeti szűrés van
- **Hallásvizsgálat:** az óvodában évente egyszer a nagycsoportos korú gyermekek számára történik

14.2.2. Család-, és Gyermejjóléti Szolgálat és Központ

Wenczler- Szombathy Mariann/ óvodai és iskolai szociális segítő

Célja: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve megszüntetése.

Ennek érdekében folyamatos a kapcsolattartás. Heti rendszerességgel látogat el óvodánkba a gyermekjóléti szolgálat munkatársa, akihez konkrét problémákkal tudunk fordulni.

14.2.3. Közművelődési és egyéb intézmények **Zsolnay Kulturális Negyed- Bóbita bábszínház,**

Planetárium: rendszeresen vesznek részt az óvoda gyermekeink bábszínházi előadásokon, planetárium előadásokon, és a Varázsóra által biztosított bemutatókon

Pécsi Harmadik Színház: alkalmanként nagycsoportos gyermekeink számára szervezünk az életkoruknak megfelelő színházi látogatást

RPI: szakmai, tanügyi, munkaügyi kérdések, problémák megoldásában kapunk segítséget

BMPSZ

- Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás
- Gyógytestnevelés
- Iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás
- Konduktív pedagógiai ellátás
- Logopédiai ellátás
- Nevelési tanácsadás
- Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás

- Szakértői bizottsági tevékenység
- Kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása

Pécsi POK: szakmai, munkaügyi kérdésekben ad felvilágosítást, minősítések, tanfelügyeletek támogatása, továbbképzések biztosítása.

15. Felhasznált irodalom

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv.5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet

1.számú melléklet a 2/2005. (III.1.) OKM rendelethez, a Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, (Szt.)

A magyarországi református egyház közoktatási törvénye az 1998. évi I. és a 2005. évi II. törvénnyel módosított 1995. évi I. törvény egybeszerkesztve a végrehajtási utasításával.

A Biblia

A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS KERETPROGRAMJA 1998

dr. Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere/Alcius Bt. Budapest 1997./

dr. Pereszlényi Éva-Porkolábné Balogh Katalin: Játék, Mozgás, Kommunikáció óvodai program /Alcius Bt. Budapest, 1996./

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai irányelve

Forrai Katalin: Ének az óvodában /Zenemű kiadó, Bp. 1974./

Lotte Bormuth, Otto Schaudé: Hinni, tanítani, nevelni /Evangéliumi Kiadó, 1993./

Módszertani Útmutató I. kötet /Alcius BT. Bp. 1998./

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? /OKI. Bp./

Néphagyományörző óvodai program /Gödöllő, 1998./

16. Függelék